

Мініпосібник з оборони міст у сучасних умовах

Версія 5 (1 грудня 2022)

Джон Спенсер

Про автора

Джон Спенсер – відзначений нагородами науковець, викладач, автор, учасник бойових дій, а також визнаний в усьому світі експерт і радник із питань ведення бою в умовах міста, військової стратегії, тактики та інших проблем, пов'язаних із військовою тематикою. Як провідний експерт світового класу з питань ведення бою в умовах міста, він виконував обов'язки радника чотиризіркового генерала й інших старших керівників армії США в складі стратегічних дослідницьких груп у різних закладах від Пентагону до Військової академії США.

Пан Спенсер наразі обіймає посаду завідувача кафедри досліджень ведення бою в умовах міста в організації Madison Policy Forum. Нещодавно він виконував обов'язки завідувача кафедри досліджень ведення бою в умовах міста в Інституті сучасної війни (Modern War Institute) у Вест-Пойнті та співдиректора проєкту Urban Warfare Project, а також вів подкаст Urban Warfare Project. Він також служив полковником у Національній гвардії Каліфорнії в 40-й піхотній дивізії та виконував обов'язки директора з питань ведення бою в умовах міста в Національній гвардії армії Каліфорнії.

Пан Спенсер понад двадцять п'ять років служив піхотинцем у діючій армії США, пройшовши шлях від рядового до сержанта першого класу та від другого лейтенанта до майора. Як військовий офіцер він обіймав такі посади: відповідальний за дві операції з розгортання сил у місті в Іраку у званні командира піхотного взводу й командира роти, інструктор в елітній Школі рейнджерів Армії США, член об'єднаного штабу і стажер штабу Армії, військовий радник начальника штабу Групи стратегічних досліджень Армії, а також співзасновник, співробітник зі стратегічного планування та заступник директора Інституту сучасної війни при Військовій академії США у Вест-Пойнті, штат Нью-Йорк, де він також викладав широкий спектр предметів від військової тактики до стратегії.

Автор книг *«Об'єднані солдати: Життя, лідерство та соціальні зв'язки в сучасній війні»* й *«Розуміння міської війни»*.

З ним можна зв'язатися за адресою www.johnspenceronline.com та на більшості соціальних медіаплатформ.

Для кого цей посібник

Цей мініпосібник адресований кожному, хто бореться за свободу, самовизначення, волю, рівні права людини та демократію. Для бійців, які вестимуть справедливу війну як за ідеєю, так і за виконанням.

Він не для тих, хто намагається підкорити іншого, не для тих, хто підтримує фашизм, тиранію, загарбництво, імперіалізм чи диктатуру. Він не для бійців, які вчиняють воєнні злочини, злочини проти людяності та геноцид.

Зміст

Настанови Спенсера з ведення оборони	4
Навіщо оборонятись?	5
Воля до боротьби	6
Об'єднуйтеся в групи	7
8 Правил нападу на місто	4
6 Складових будь-якої оборони	5
Основна інформація	6
Захист та безпека	14
Зачиніть замкову браму	20
Перешкоди	29
Повідомлення про нападників	41
Зброя	44
Атакуйте, атакуйте, атакуйте	58
Танки та транспортні засоби	73
Атаки на літаки та безпілотники	78
Засідка	82
Медична допомога пораненим	91
Як пити й очищати воду	107
Санітарія та гігієна	110
Закони і звичаї війни	113
Захист цивільних	115
Поводження з військовополоненими	117
Нерозірвані боєприпаси	118

Настанови Спенсера з ведення оборони

1. Оборона – найбільш ефективний варіант ведення бойових дій. Ворог змушений буде сам прийти до вас, а ви маєте перебувати на підготовлених позиціях. Ворогам доведеться відкрито переходити вулиці, щоби на вас напасти. Вбивайте їх на вулицях та в провулках.
2. Ніколи не припиняйте підготовку до оборони. Навіть у бою продовжуйте укріплювати свої позиції.
3. Робіть так, щоби ворог ішов туди, куди хочете ви, а не він. Будуйте загородження якомога вище. Перекривайте всі вулиці, провулки, двері та вікна. Перетворіть місто на фортецю з купою стін, долаючи які ворог потраплятиме в заготовлені вами пастки.
4. Використовуйте бетон. Бетон – найкращий матеріал для захисних споруд. Не використовуйте дерево та мішки з піском, такі укріплення заслабкі. Армований бетон – один із найнадійніших матеріалів. Будуйте з нього загородження та бойові позиції.
5. Завжди маскуйтеся, маскуйте свої позиції та зброю. Завжди поведіться так, ніби ворог бачить вас згори. Якщо вас помітно, ворог може атакувати вас ракетами, бомбами та мінами. Якщо ви завжди непомітні, пересуваєтеся всередині будівель та поміж пасток між будівлями, ворог не зможе вас атакувати.
6. Використовуйте всі, будь-які, підземні шляхи. Якщо під вами їх немає – викопайте. Перед тим, як штурмувати, вас бомбитимуть. Підземні шляхи дають змогу сховатись, втекти, захиститися, забезпечити зберігання запасів, пересуватися, та переходити в контрнаступ.
7. Дійте несподівано. Ворог не бачить крізь бетон. Ви маєте можливість самі визначити, коли та звідки почати бій. Ворог дуже боїться снайперів, що працюють в умовах міських забудов. Зробіть так, щоби ворог думав, що снайпер – у кожному вікні.
8. Воюйте групами. Одного бійця недостатньо. У групі має бути принаймні 3–5 бійців.
9. Нападайте лише із захищених та замаскованих позицій. Неважливо, кидаєте ви щось чи ведете вогонь: робіть це, перебуваючи в будівлі, з вищих або нижчих поверхів, з-за купи будівельного сміття, або ненадовго визираючи з-під землі.
10. Завжди плануйте відхід перед тим, як атакувати. Пробивайте отвори в стінах, підлозі, стелі, аби мати змогу пересуватися між кімнатами та будівлями в той час, поки неподалік падають бомби, або ворог дуже близько. Викопуйте під житловими будинками та спорудами тунелі для відходу. Передбачте велику кількість поєднаних між собою позицій для наступу. Заздалегідь забезпечте запаси на всіх позиціях: боєприпаси, гранати, гранати для ручних гранатометів, запаси води тощо.
11. Не давайте захопити себе зненацька. Ворог боїться вести бій в умовах міста. Він спробує непомітно пробратися через лінію оборони. Кількість бійців, що сплять в один і той самий час, не має перевищувати двох третин від загальної кількості.
12. Пийте воду. Загинеш – битися вже не зможеш. Без води ви зможете вижити максимум 3 дні, а без їжі – 3 тижні. Очищуйте всю воду (кип'ятіть, додавайте розчин хлору чи йод). Якщо сеча прозора – боятися немає чого, якщо її колір жовтий або коричневий – щось не так.
13. Мийте руки перед тим, як їсти. Хвороби можуть вбити швидше, ніж ворожі кулі. Переконайтеся, що туалет розташовано більш як у 100 метрах від місць, передбачених для вживання їжі й напоїв. Не дозволяйте мухам сідати на їжу.
14. Ви повинні дотримуватися норм права в умовах ведення бойових дій. Ви маєте носити знаки розрізнення, що позначають вас як бійця. Не має значення, як діє ворог: ви маєте дотримуватися норм права, у тому числі стосовно ворогів, взятих у полон.

Навіщо оборонятись?

Захисники міст обороняються, щоби захистити свої сім'ї, побратимів, громаду, націю та власну свободу.

Захисникам міста може знадобитися нагадати собі та іншим, чому вони воюють, чому вони обороняються.

З військової точки зору, причиною оборони може бути просто можливість виграти час, або зупинити чи уповільнити військові сили, що вторглися.

Для нападника час має вирішальне значення: чим більше часу – тим важче загарбникам, тим швидше скінчаться їхні запаси, тим більше їхні солдати будуть роз'єднані й менше атакуватимуть, тим більшою буде ймовірність їхньої поразки.

Вигравши час, зможуть прибути інші сили для знищення ворога, доставити більше припасів захисникам, або залучити більше міжнародних сторін.

Воля до боротьби

На війні моральний фактор відноситься до фізичного як три до одного.

- Наполеон Бонапарт

Суперсилою захисників міста є їхній бойовий дух – воля до боротьби.

Захисники міст борються за свою націю, свою свободу, свої сім'ї та один за одного.

Захисники міст мають вірити, що вони можуть вистояти й перемогти.

Вони мають перевагу в міській місцевості.

Не дозволяйте страху перемогти вас.

Кожен відчуває страх у бою. Мужність – це здатність продовжувати боротися, відчуваючи страх.

Міський захисник має намагатися вселити в нападника нищівний страх, змусити його втратити волю до боротьби.

Об'єднуйтеся в групи

Об'єднуйтеся в групи. Один боєць може бути сильним. Але багато захисників незламні.

Об'єднання в групи – це спосіб подолання страху, депресії та інших емоцій. Кожен член групи бореться один за одного й за групу загалом.

8 Правил нападу на місто

Ці правила призначені для того, аби не дати військам ворога напасти на місто. Сили оборони мають максимально ефективно спланувати та застосувати кожне з них проти ворога. Правила такі:

- 1. Сили оборони міста мають перевагу.** Ворогові знадобиться значно більше зусиль, аби напасти й перемогти вас в умовах відповідно розбудованої оборони, аніж на відкритій місцевості.
- 2. Умови міської забудови дають змогу послабити спроможності противника у веденні розвідки, спостереження та рекогностування, застосування сил та засобів у районі, а також – здатність ворога атакувати здалека.**
- 3. Бійці, що обороняються, бачать нападників та можуть працювати на ураження, оскільки противник має обмежені можливості сховатися в укриття чи замаскуватись.** Найбільша тактична перевага сил оборони – вони можуть перебувати в будівлях та під будівлями.
- 4. Будівлі служать укріпленими бункерами, за які вестиметься боротьба.** У містах безліч будівель, які ідеально підходять для військового застосування. Великі урядові, офісні та промислові будівлі часто побудовані з товстого шару армованого бетону, через це їх важко уразити зі звичайної зброї.
- 5. Противнику доведеться застосовувати вибухівку для того, щоби проникнути в будівлю.** Наразі основними методами захоплення захищеної міської споруди є її знищення або застосування вибухових боєприпасів, а після цього, за необхідності, зачистка підрозділами піхоти.
- 6. Сили оборони мають відносну свободу маневру в умовах міської забудови.** Вони можуть підготувати місцевість для переміщення в будь-якому необхідному для ведення бою напрямі. Сили оборони мають змогу з'єднувати бойові позиції за допомогою маршрутів, що проходять через та під будівлями. Вони можуть майструвати перешкоди та заманювати нападників у продумані засідки, оскільки в багатьох містах обмежена кількість головних доріг.
- 7. Підземні шляхи – порятунок для бійця сил оборони.** Бійці можуть використовувати наявні тунелі або викопувати власні для з'єднання бойових позицій, переховуватися від виявлення та авіаударів. У тунелі можна також закладати бомби та знищувати в такий спосіб стаціонарні сили противника.
- 8. Ані загарбник, ані оборона не можуть зосереджувати свої сили.** Оборона, побудована в щільних міських забудовах, створює проблеми для швидкого пересування за умови концентрації сил.

6 Складових будь-якої оборони

Ці шість складових стосуються будь-якої оборони незалежно від масштабу й ситуації. Для ведення оборони в умовах міста потрібно постійно зосереджуватися на тому, як використати місцевість для власних цілей та для недопущення успішних дій противника.

6 основних складових:

- **Підготовка** — як тільки прийнято рішення оборонятись, необхідно розпочати планування та використання умов місцевості для досягнення своїх цілей. Ніколи не припиняйте підготовку. Навіть у бою певна кількість бійців може вести вогонь, у той час як інші продовжуватимуть зводити перешкоди для противника, укріплювати власні позиції тощо.
- **Гнучкість** — усі залучені сили мають бути гнучкими, аби змусити ворога вдатися до незапланованих дій. Це стосується всієї оборони міста, кожного кварталу.
- **Безпека** — сили оборони повинні подбати про те, щоби всі райони міста були захищеними. Для бойової позиції замало однієї людини.
- **Дії в глибині оборони** — необхідно вибити ворога якомога далі, узяти його в кільце в напрямку від центру міста і якнайдалі.
- **Підривна діяльність** — використовуйте умови міської забудови для того, щоби розділити підрозділи, конвої противника, танки відокремити від піхоти.
- **Маневри** — застосовуйте пряме наведення, ведення вогню із закритих позицій (автомати, кулемети, міномети, ствольну артилерію, РСЗВ) та бойові групи, здатні швидко пересуватись.
- **Чисельність і зосередження** — будьте готові застосувати великі групи бійців оборони в критично важливі моменти.

Загальна інформація

Підготуйте запаси

Ведення бойових дій в умовах міста, зокрема оборона, вимагає вчетверо більше боєприпасів, ніж ті самі дії в сільській місцевості.

Щоб мати можливість оборонятися, бійці оборони мають зібрати якомога більше припасів до появи ворога. Чим більше припасів, тим довше оборонці зможуть протриматися.

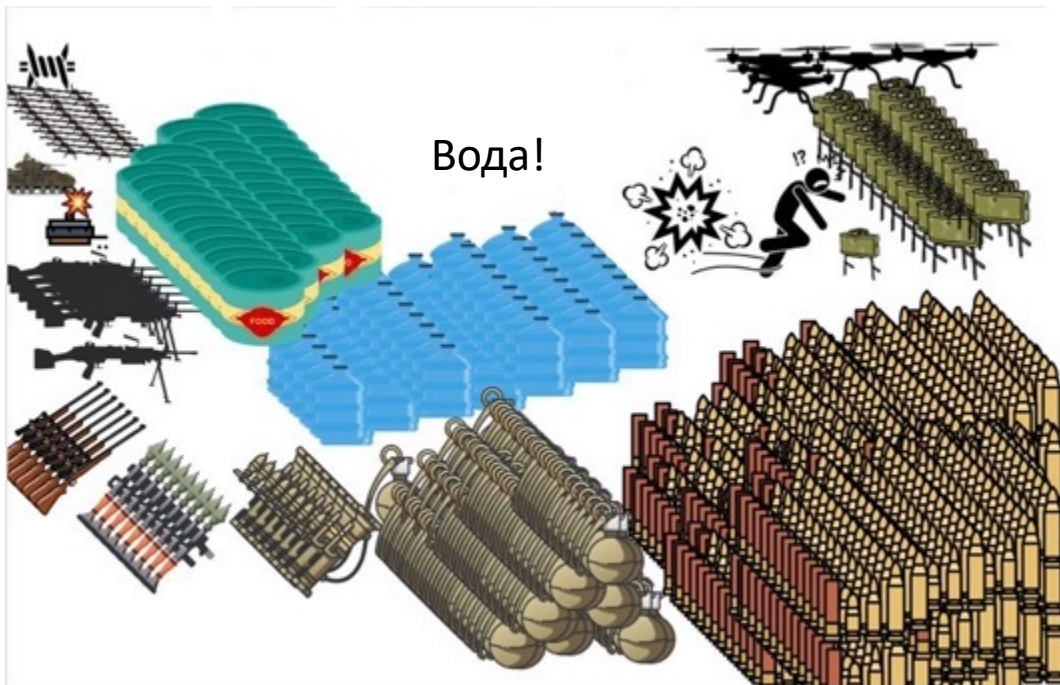
Окрім протитанкових ракет на кшталт NLAW, Javelin та РПГ бійцям оборони потрібна значна кількість набоїв до стрілецької зброї, гранат, протитанкових мін, протипіхотних мін, БПЛА, води, їжі тривалого зберігання, та паливно-мастильних матеріалів (для приготування їжі/для транспортних засобів/для генераторів), а також турнікетів і предметів медичного призначення.

Що потрібно бійцям?

Дуже важливі

1. Автомати
2. Протитанкова зброя (РПГ, NLAW, Javelin)
3. Боєприпаси (багато)
4. Гранати (багато)
5. Вода (багато)
6. Готова їжа
7. Предмети медичного призначення

Що потрібно захиснику?

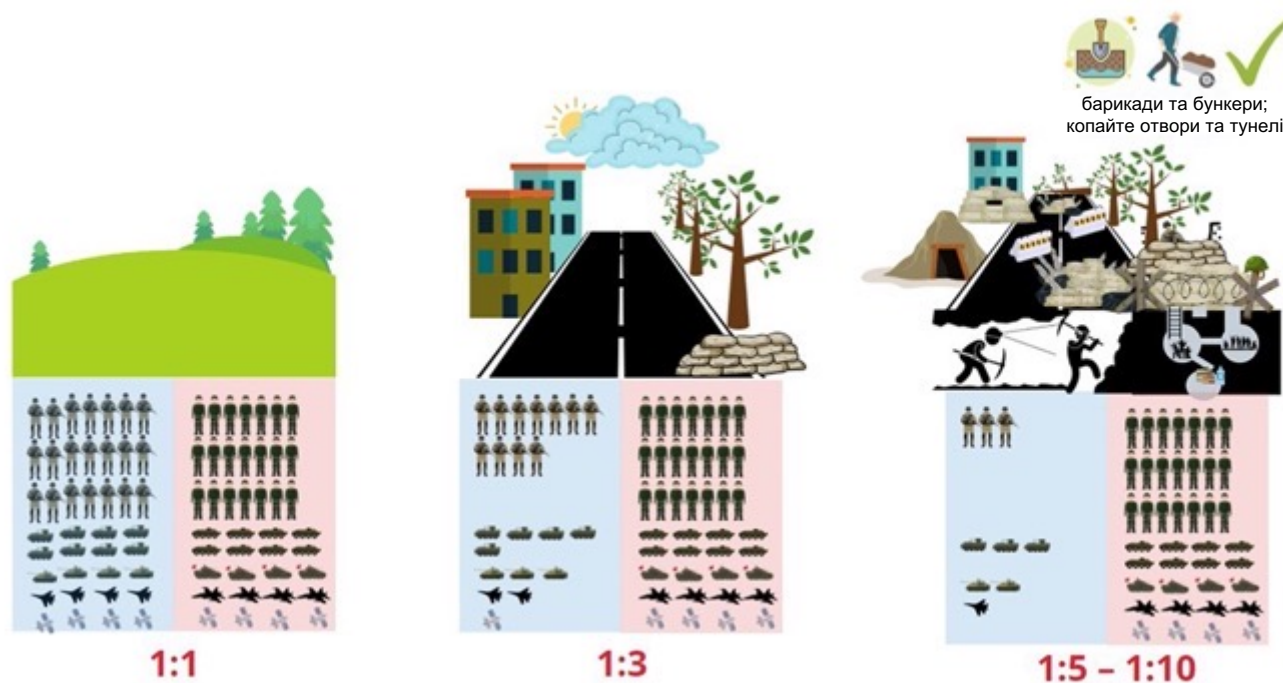
Важливі

1. Зенітні комплекси (Stinger)
2. Міни (Claymore)
3. Снайперські гвинтівки
4. Стрілецька зброя
5. Протитанкові міни
6. Пальне
7. БПЛА

На вашому боці – чисельність і перевага

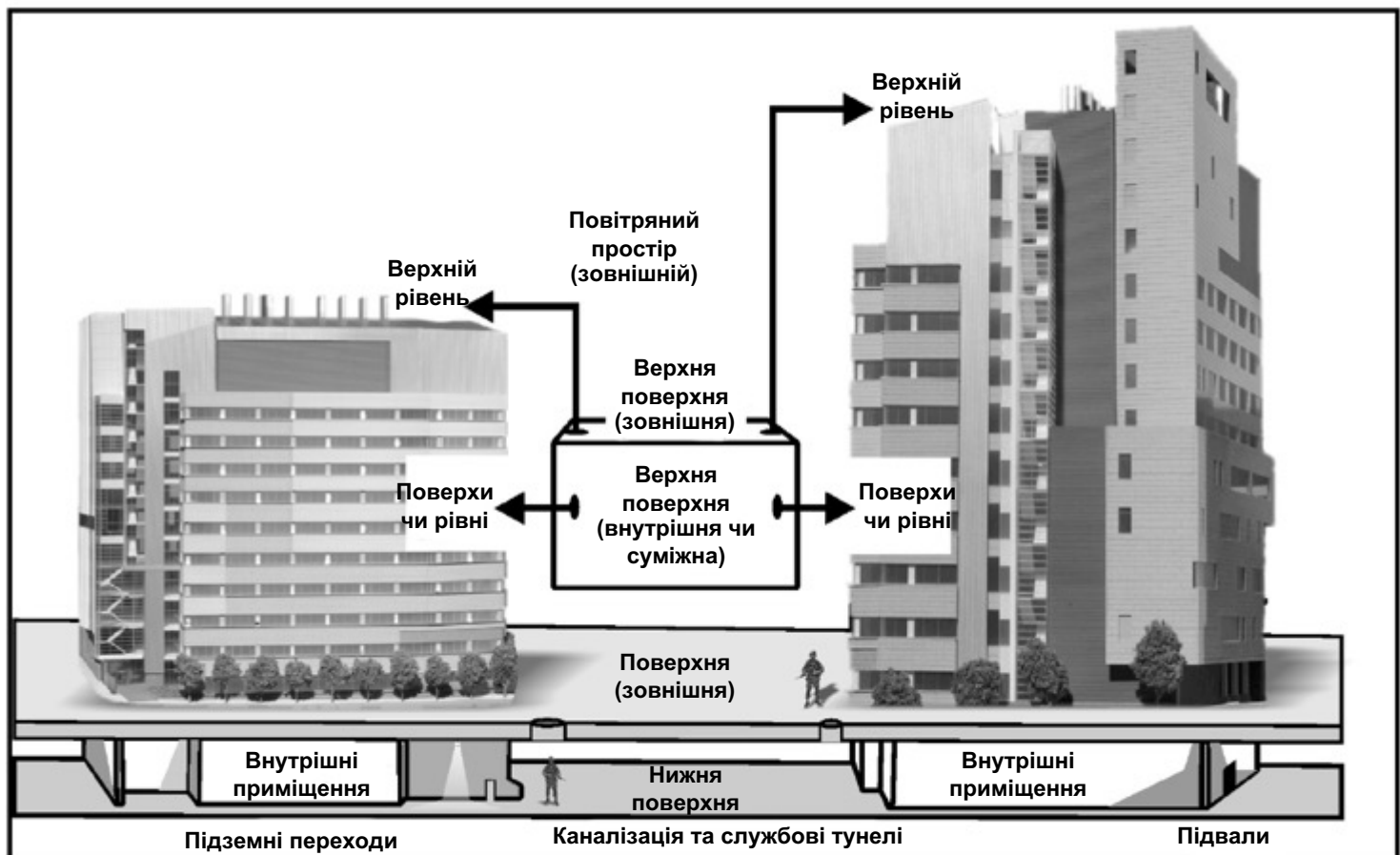
Підготовлені для оборони міста бійці мають перевагу. У 2016-2017 рр. більш як 100-тисячним силам знадобилося 9 місяців, аби захопити Мосул у протистоянні з 5-10 тисячами бойовиків ІДІЛ. Німці відправляли десятки тисяч солдатів на захоплення Сталінграду, та безрезультатно. Військова доктрина зазначає, що сили, які атакують місто, мають бути в 3-5 разів чисельніші, ніж в умовах лісистої чи відкритої місцевості. Загарбникові знадобиться 5, якщо не більше, бійців, аби протистояти 1 бійцеві оборони.

**Кілька підготовлених захисників
можуть протистояти безлічі нападників у місті!**

Використовуйте всі засоби для оборони міст

Для оборони міста потрібно добре орієнтуватися в ньому. Це ваше місто. Знання умов міської забудови – перевага сил оборони. Вони максимально ефективно використовують усі місця: вузькі вулиці, високі будівлі, бетонні конструкції, фасади, підвали, тунелі, безліч схованок і місць для нападу.

Вступний рисунок 1. Багаторівневе міське середовище

Захист та безпека

Загинеш – битися вже не зможеш.

Використовуйте умови міста для забезпечення максимально можливого захисту та безпеки, щоби бути в змозі протистояти нападникам.

Атака ворога відбуватиметься в три фази.

Боець оборони має бути готовим пережити всі три фази.

Перша фаза нападу ворога

Першою фазою нападу ворога на місто буде бомбардування всіх відомих позицій сил противника (споруди/місця, які видно з неба, або розташування яких заздалегідь відоме) для того, щоби зруйнувати оборонні споруди та деморалізувати сили оборони в місті. На цьому етапі потрібно замаскувати ключові локації, а також – знати маршрути відходу та визначені для перегруповування місця.

Сили оборони мають знати, де сховатися від бомбардувань (міцні будівлі, підземні шляхи) і де вони можуть вийти готовими до бою: це вкрай важливо.

Друга фаза нападу ворога

Наступна фаза: ворог просуватиметься ближче до міста та почне важкі бомбардування всіх міських забудов, розраховуючи на те, що сили оборони здадуться. Це може тривати кілька днів або тижнів. Саме на цьому етапі ключове значення мають підземні шляхи, завдяки яким можна вижити й підтримувати запас зброї та забезпечення. Сили оборони повинні розуміти, коли противник наближається.

Третя фаза нападу ворога

Наступна фаза нападу на місто: ведення вогню прямим наведенням та із закритих позицій по ходу просування противника до меж міста та спроб їх перетнути. Це небезпечний період, адже сили оборони повинні мати змогу й атакувати ворожі сили, і відбити напади ворожих сил. Сили оборони можуть «обійняти» загарбників, щоби мати змогу підійти до них настільки близько, аби в загарбників не було змоги застосувати артилерію, щоб не вбити власних бійців.

Рештки зруйнованих на попередніх етапах наступу споруд варто використовувати як захищені бойові позиції.

Постійно ховайтеся

Ви повинні залишатися непомітними. Якщо вас видно, вас можуть атакувати ракетами, бомбами, артилерією та мінами. Накривайте простір між дахами будівель брезентом, простирадлами/ковдрами, деревом, пластиком, жерстю – чим завгодно, щоби вас не було видно згори чи з вулиці. Маскуйте все.

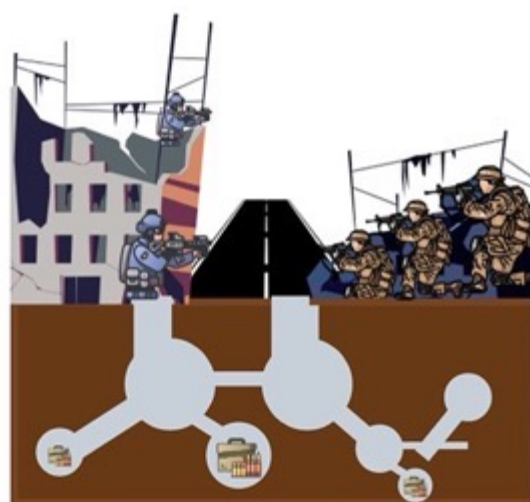
Використовуйте підземні шляхи!

Підземні шляхи завжди слугували потужним засобом ведення бойових дій у містах. Вони дають бійцям оборони змогу ховатися в укриття під час бомбардувань, переховувати особовий склад, зберігати запаси в безпечному місці, непомітно пересуватися й атакувати загарбників.

Підземні шляхи – найкращий друг сил оборони

24–96 год

Сталінград, В'єтнам, Грозний

Якщо підземних шляхів немає, починайте їх викопувати. Ви здивуєтесь тому, наскільки глибокий тунель може викопати група цивільних за кілька днів. Викопуйте бомбосховища, проходи під будівлями, та схрони.

Зачиніть замкову браму

Сприймайте своє місто, містечко чи село як замок.

Необхідно перекрити всі можливі шляхи до замку.

Перекрийте всі дороги, вулиці, провулки, що ведуть до міста та всередині нього.

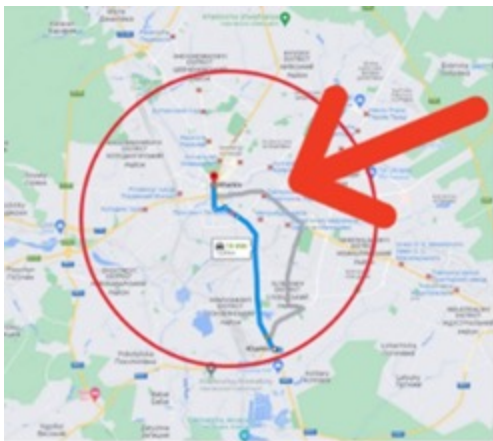
Руйнуйте або блокуйте всі мости, аеродроми, великі відкриті майданчики, через які військові могли б потрапити до міста на машині, літаку, вертольоті, з парашутом або пішки.

Облаштуйте міську територію таким чином, щоб нападники могли потрапляти лише в потрібні вам райони, де ви зможете розділити їх на невеликі групи, аби їх можна було знищити.

Перешкоди шар за шаром

Умови міської забудови треба використовувати для сповільнення та зупинки просування сил загарбника, з метою подальшого нападу на них; для заманювання противника в пастки та засідки, та недопущення противника в місто.

Вибудуйте кілька ліній оборони. Підготуйте цілісні «кільця» навколо міста. Зведіть фортифікаційні споруди. Передбачте багато шарів перешкод та засобів загородження. Перекрийте кожную вулицю. Швидкість – запорука безпеки для нападника. Бійця чи транспортний засіб, що повільно пересуваються, легше атакувати та **ЗНИЩИТИ**

- прорив = 30 хв до центру
- швидко до цілі
- множинні барикади
- спалює більше палива
- повільно = легше націлюватися
- лінія захисту
- перед кожним поперечним перерізом

як робити барикади (машини можуть проїхати)

матеріали

Постійно покращуйте засоби захисту

Під час оборони міста, ніколи не припиняйте підготовку.

Навіть під час бою, продовжуйте укріплювати позиції. Одні бійці оборони можуть вступати в бій, а інші – укріплювати позиції. Не сидіть без діла, та не стійте там, де ви помітні! Будуйте бункери біля блок-постів. Копайте тунелі!

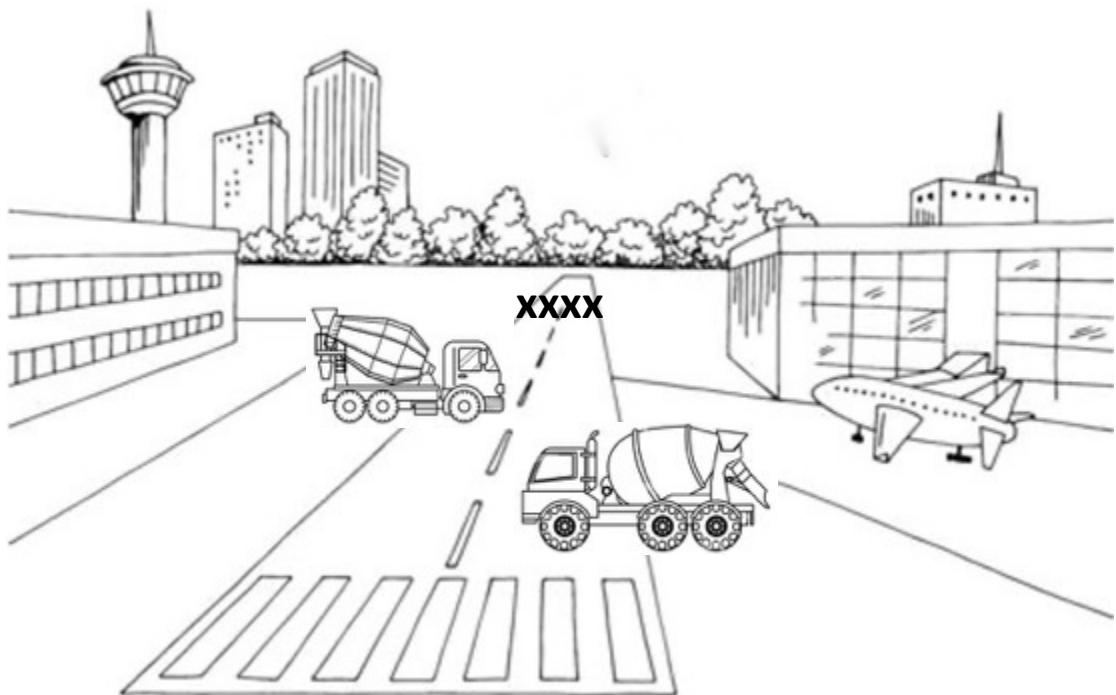

Бункери, ями, укриття, тунелі

Блокуйте або руйнуйте всі аеродроми

Аеродроми – це найперші місця, через які нападники намагатимуться швидко проникнути до міста. Вони направлять сили для захоплення аеродромів, а потім намагатимуться посадити літаки з набагато більшою кількістю нападників.

Бійці сил оборони мають заблокувати всі аеродроми. Припаркуйте найбільші та найважчі машини, які у вас є (візьміть ключі та акумулятори) на злітно-посадкових смугах. Якщо є час, перекопайте злітно-посадкові смуги.

Блокуйте або руйнуйте всі порти та доки

Переважна більшість міст розташовані на узбережжі або судноплавних шляхах. Судноплавні шляхи, річки, пляжі, порти та доки – це основні місця, через які нападник намагатиметься швидко проникнути до міста.

Зробіть порт непридатним для використання.

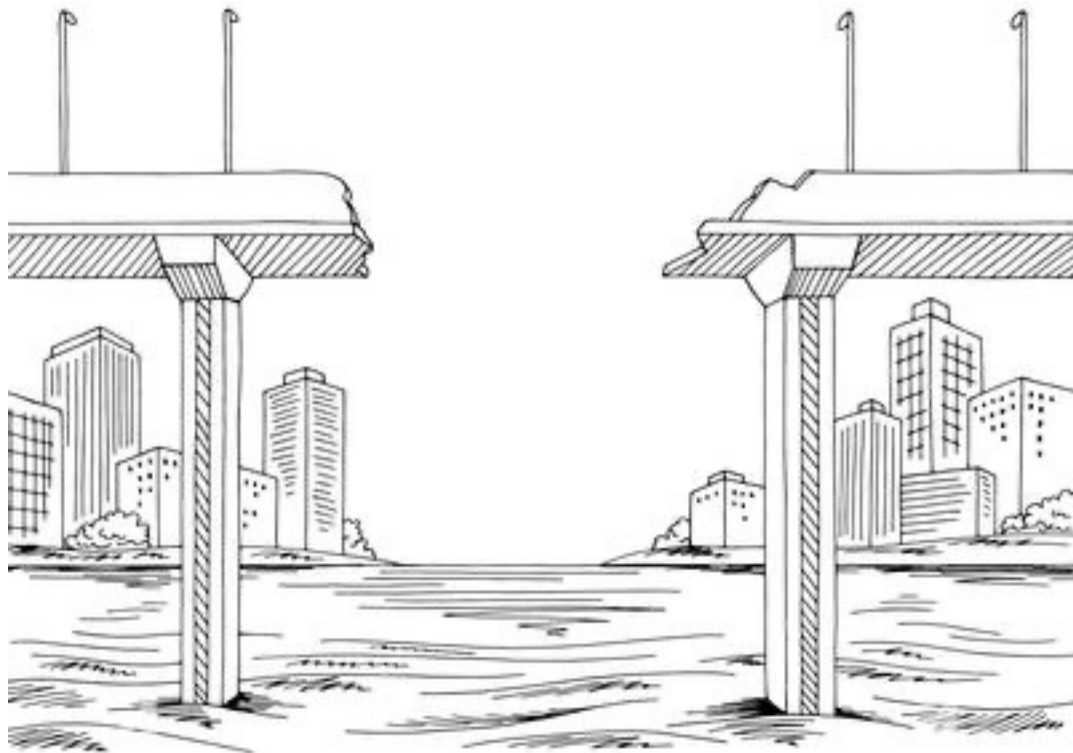
Зруйнують причальні споруди. Встановіть перешкоди у воді, на пляжах або в доках, щоби запобігти наближенню десантних кораблів. Сили оборони можуть топити / виводити з ладу кораблі через дебаркадери.

Забезпечте наявність зброї/бункерів для прикриття пляжів і портів

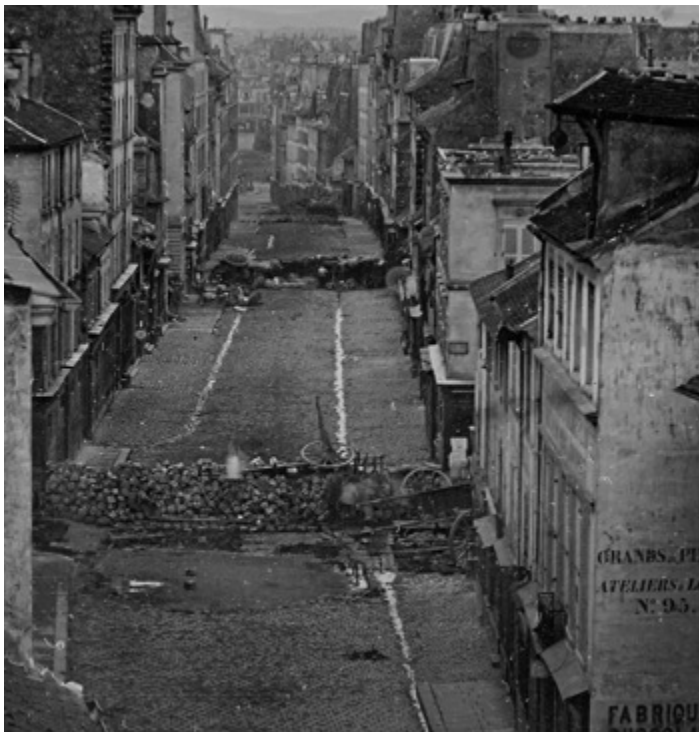
Блокуйте або руйнуйте всі мости

Нападники хочуть якнайшвидше потрапити до міської забудови. Важка військова техніка має рухатися мостами. Більшість армій світу мають дуже обмежені можливості для переправи через річки без мостів. Якщо сили оборони міста заблокують або знищать мости, нападник швидко зупиниться.

Перекрийте всі вулиці

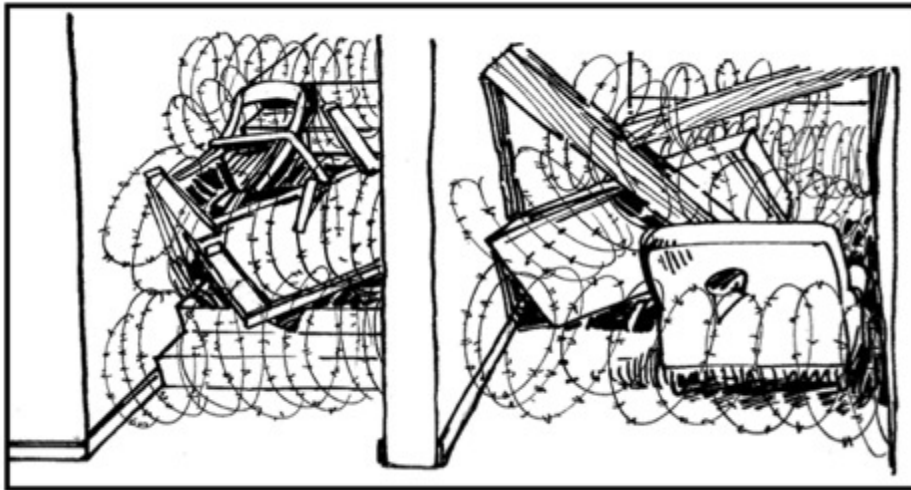
Виходьте й будуйте перешкоди на вулицях!
Перекривайте їх автобусами, самоскидами,
машинами, бетоном, деревом, сміттям, чим завгодно.
Потім перекрийте всі місця в місті, де є високі будівлі
з обох боків на й без того тісних ділянках. Усі вулиці
та провулки!

Заблокуйте всі дверні отвори та сходи

Заблокуйте дверні отвори й сходи в якомога більшій кількості будинків, особливо якщо будинки будуть використовуватися як бойові позиції. Використовуйте меблі, сміття, колючий дріт, усе, що є.

Нападники намагатимуться зайти в будинки через двері. Позбавте їх такої можливості.

Зупиняйте або уповільнюйте рух усіх транспортних засобів

Уповільнюйте або зупиняйте всі транспортні засоби, які в'їжджають або рухаються через ваші райони. Перекрийте всі вулиці. Уповільнюйте рух транспорту, щоб мати змогу стріляти або кидати коктейлі Молотова в них.

Блокпости в кожному місті, містечку, селі уповільнюють ворога. Це змусить його спалити більше пального. Так його легше атакувати.

Якщо нападник зупиняється перед перешкодою, відчиняє люк автомобіля або виходить із нього, його можна атакувати.

Треба бути обережними. Будь-хто зі зброєю на вулицях може бути помічений ворогом і уражений ракетами або артилерією. Перебувайте всередині будівель, якщо плануєте напад.

Перешкоди

Бійці сил оборони мають використовувати всі ресурси міського середовища для створення перешкод і бар'єрів.

Найкращими перешкодами є ті, які можна прикрити вогнем: або непрямим (артилерія/міномети), або прямим (автомат, кулемет).

Перешкоди та бар'єри можуть виконувати багато функцій, а саме:

- повністю перекривати дорогу, ділянку або шлях
- уповільнювати противника
- змусити нападників вийти зі своїх транспортних засобів, щоб їх можна було атакувати
- виграти час для сил оборони

Створюйте перешкоди, які зупинять усе

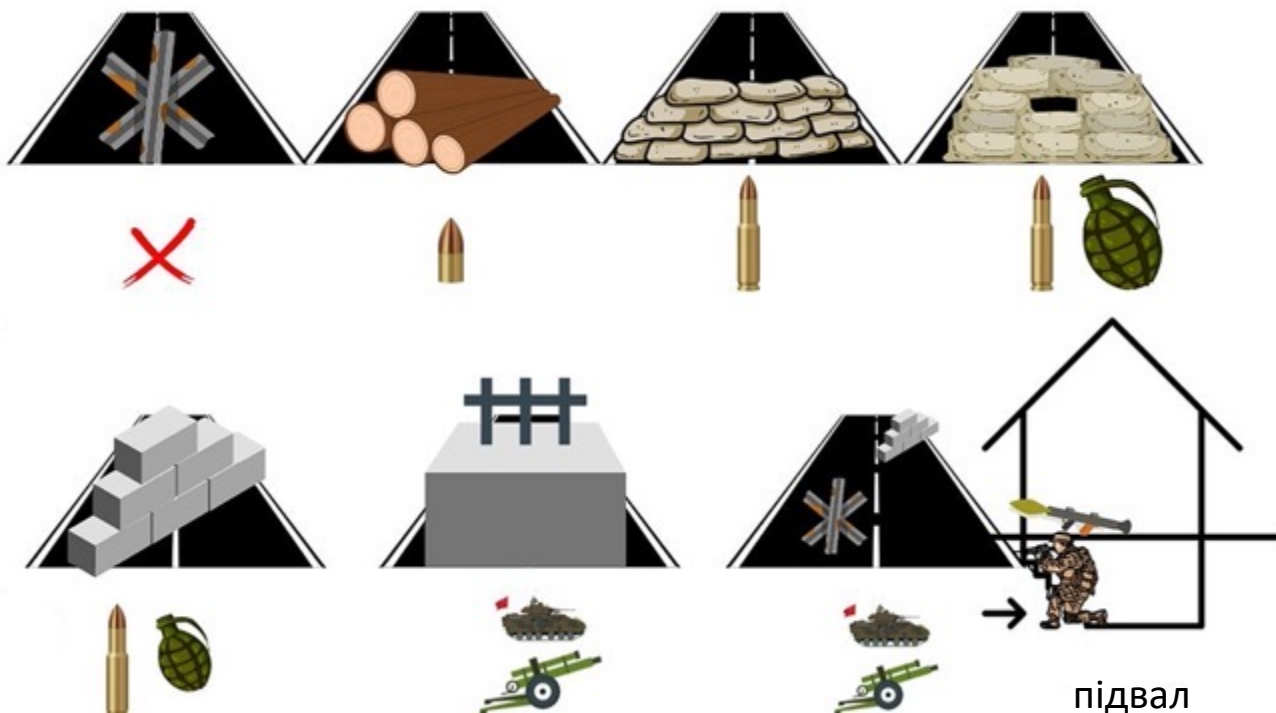
Сили оборони мають використовувати всі ресурси міського середовища (річки, бетон, сталь, автомобілі тощо) для захисту своїх міст. Сучасні міста часто мають бетонні загородження для контролю транспортних засобів або захисту інфраструктури. Ці бар'єри являють собою готові практичні фортифікаційні споруди. Сталеві їжаки теж підійдуть.

Використовуйте найміцніші матеріали

Міське середовище рясніє найміцнішими матеріалами. Підійдіть до вибору матеріалу для бар'єрів із розумом. Використовуйте матеріали для міської забудови. Вони найміцніші та гарантують найкращий захист.

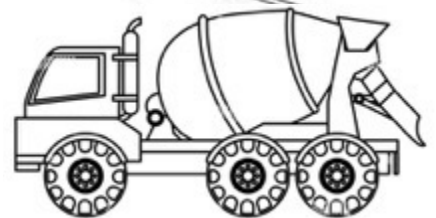
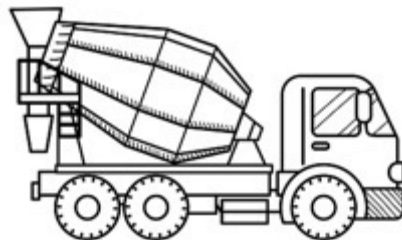
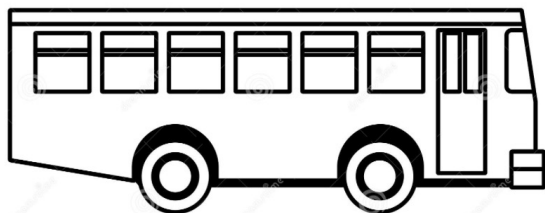
Цемент і будматеріали – ваш найкращий захист

Клас захисту

Транспортні засоби

Міське середовище переповнене різноманітними транспортними засобами. Використовуйте найбільші, найважчі, найпотужніші доступні транспортні засоби. Підійдуть будь-які машини. Вони створюють чудові миттєві перешкоди. Паркуйте їх на вулицях, у провулках, на аеродромах, скрізь. Використовуйте легкові автомобілі, вантажівки, автобуси, самоскиди, будівельну техніку.

Використовуйте армований бетон

Використовуйте бетон як основний матеріал для захисних споруд. У сучасних умовах потрібно використовувати сучасні матеріали для здобуття переваги. Армований бетон вдсятеро краще за мішки з піском. Використовуйте будівельне сміття, каміння, цеглу.

Армований бетон

Мішки з піском для перешкод/бункерів

Використовуйте будівельне сміття

Розбирайте залишки будівель: це забезпечить будівельні матеріали, як-от уламки бетону, армований бетон, каміння, цегла, чи цільні шматки матеріалів, а також будівельне сміття. А у випадку ворожого бомбардування, використовуйте уламки, що утворилися від авіабомб. Будуйте гори завалів.

Вода

Водні об'єкти, як-от річки, болота та озера, можуть слугувати як потужними перешкодами, так і швидкими транспортними шляхами для сил оборони. Як уже зазначалося, у разі руйнування мостів військовій техніці та особовому складу дуже важко долати водні перешкоди.

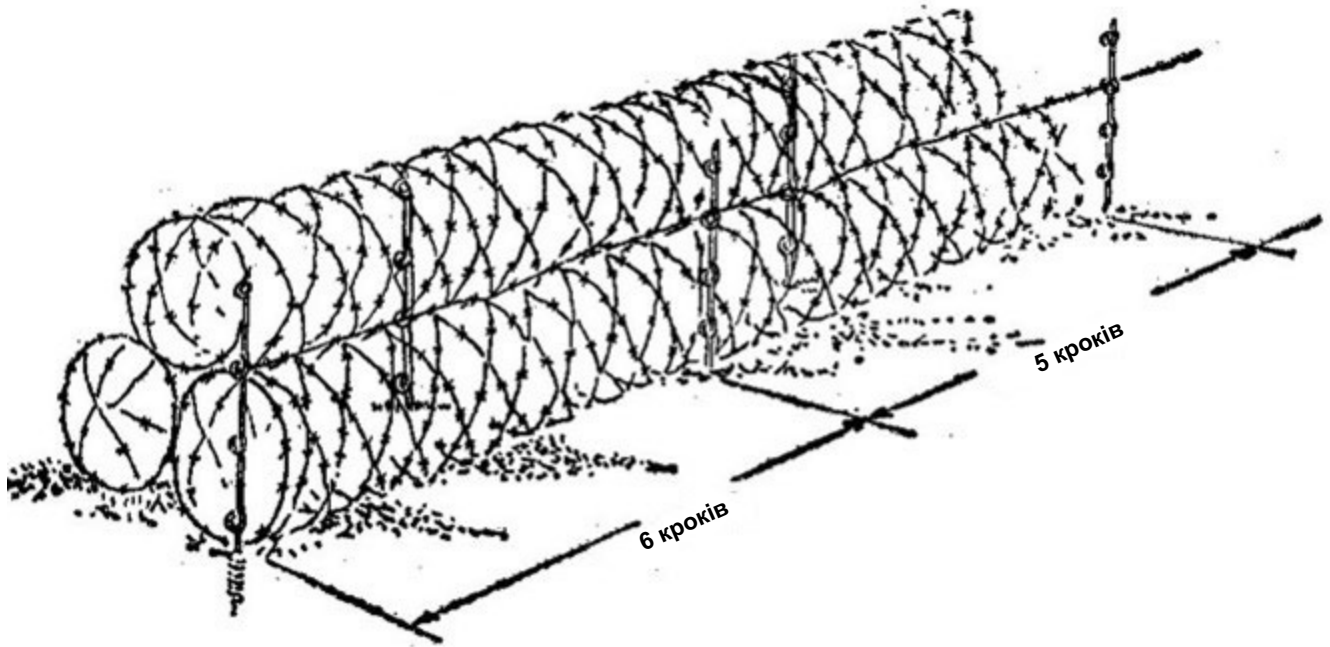
Воду також можна подавати на території, що оточують міські райони, для створення багнистих полів, які не зможе перетнути військова техніка – сучасний рів для вашого замку.

Коли Росія вдерлася в Україну в лютому 2022 року, Україна загатила три великі річки навколо Києва, своєї столиці. Українці відкрили дамби, які підняли рівень річок, щоб річки стали більшими, глибшими й потужнішими перешкодами для росіян, які намагалися дістатися до міста. Українці навіть підняли рівень однієї річки, щоб затопити дуже велику територію, що веде до цього міста, і росіяни тоді не змогли пройти.

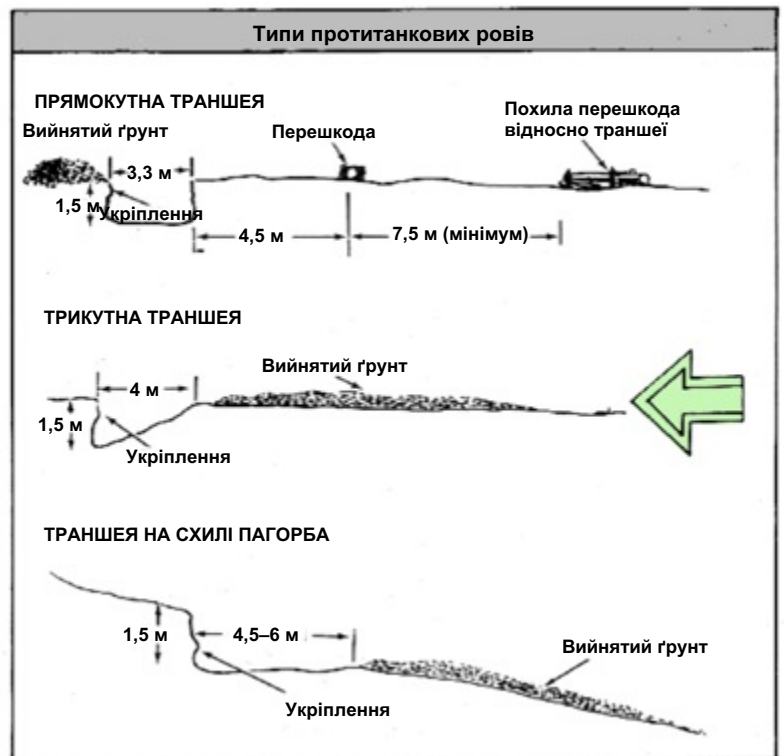
Використовуйте колючий дріт

Якщо маєте колючий дріт – використовуйте. З'єднайте три шари дроту. Розмістіть між будівлями. Три шари колючого дроту зупиняють більшість транспортних засобів, можуть уповільнити рух танка.

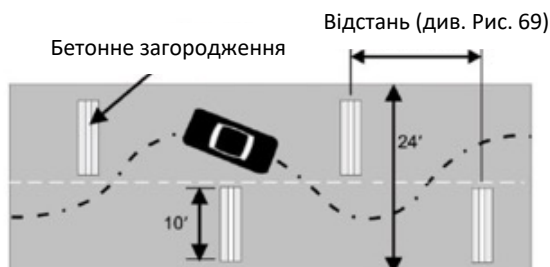
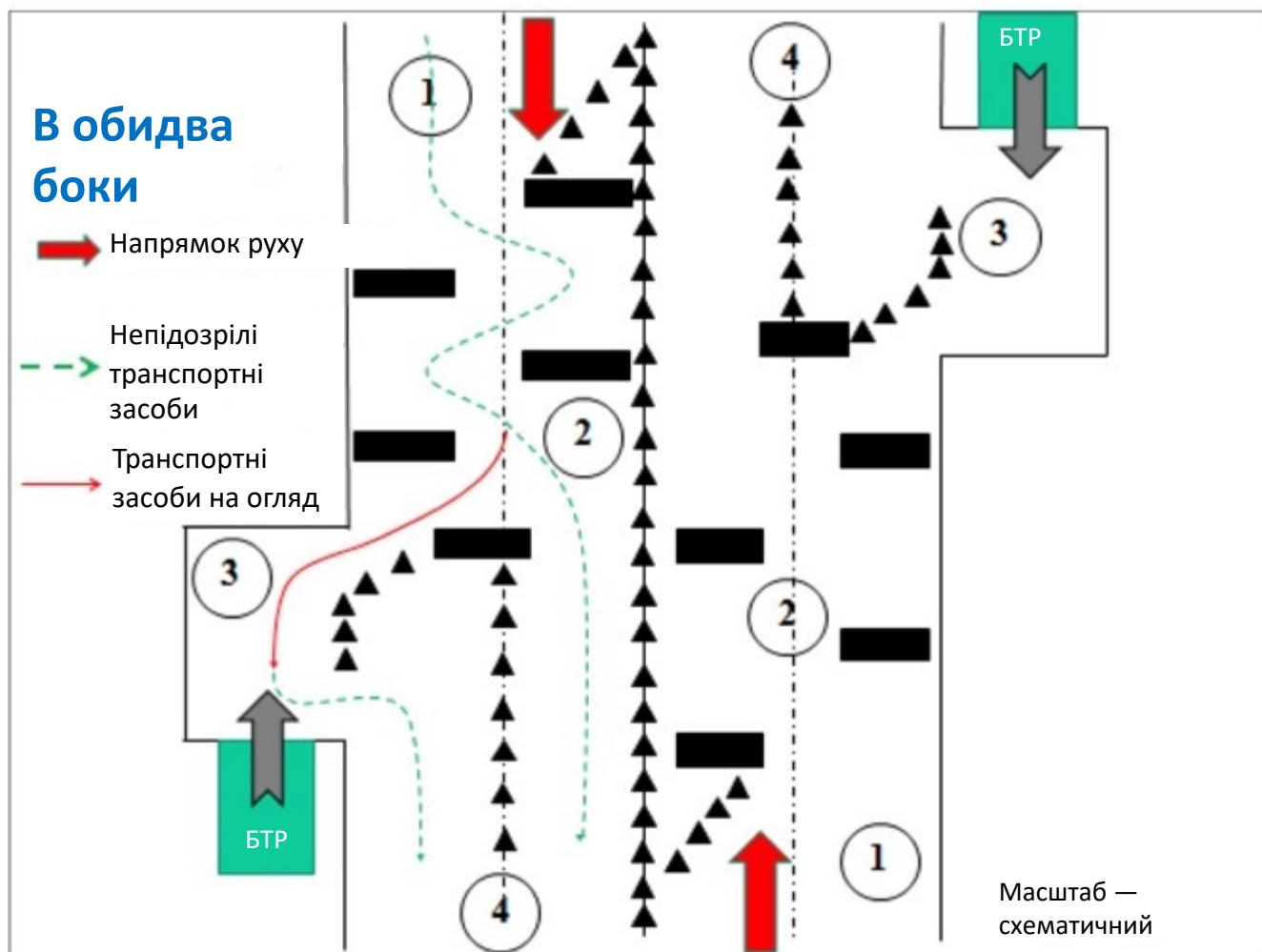
Викопуйте протитанкові рови та траншеї

Якщо маєте час та технічні засоби, викопуйте з їхньою допомогою капоніри, а в місцях найбільш щільної забудови – перешкоди. Це особливо стосується шляхів підходу до міста, якими можна «пожертвувати», не знехтувавши потребами цивільного населення. Мета – зробити й без того щільно забудовану місцевість іще важчою для проходження.

Будуйте S-подібні перешкоди

Якщо вам необхідно проїжджати вулицею, побудуйте перешкоди у формі серпантину або літери «S», які все ще уповільнять рух транспортних засобів. На кшталт поліцейського блок-посту, облаштованого для затримання диверсантів, які завчасно прибувають для забезпечення проходу загарбників. Не має залишатися доріг, якими можна проїхати швидко та без перешкод.

Протитанкові їжаки

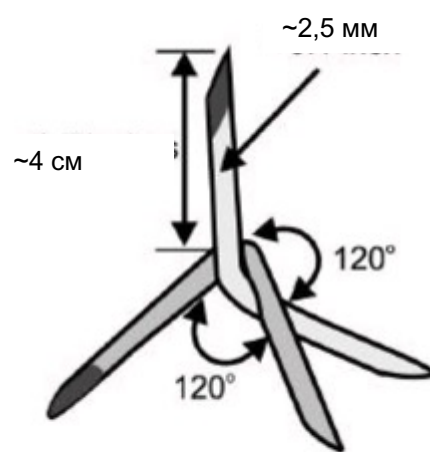
Протитанкові їжаки – це шестигранні загородження, сформовані з трьох частин кутового заліза 4×4 завдовжки 4 фути (1,2 метра). Вони мають обертатися під транспортними засобами і або знерухомлювати, або перекидати їх. Вони можуть бути зварені з кутового заліза, з додатковими опорними пластинами або без них, де три частини з'єднуються.

Дорожні шипи та «часник»

Можна виготовити їжаки меншого розміру, використовуючи залізо з меншим кутом нахилу й коротшими загостреними кінцями, і з'єднати їх ланцюгами для перекидання або протягування через вулицю або шлях проходження колісних транспортних засобів супротивника. Вони добре підходять для місць, де рух має відкриватися і закриватися.

Триболи або «часник» — це невеликі чотирикутні перешкоди, які використовуються для пробивання шин транспортних засобів або взуття. Вони можуть бути дуже ефективними проти особового складу та транспортних засобів, у яких шини не заповнені піногумою. Типова ніжка триболи має довжину близько 1,5 дюйма (4 см) і діаметр близько 0,10 дюйма (2,5 мм). Триболи можуть бути виготовлені з 90- або 100-мм цвяхів зі зрізаними головками, обома загостреними кінцями, зігнутими під кутом 120 градусів у центрі й точково звареними в центрі. Вони зазвичай використовуються замість потрійного колючого дроту і їх нелегко виявити або зняти.

Трибола або «часник»

Повідомлення про нападників

Бійці оборони іноді не мають можливості чинити опір, але вони все ще можуть зробити свій внесок в оборону міста, точно і своєчасно повідомляючи інформацію про місце перебування й активність ворога.

Повідомлення (приклад)

Існує багато способів повідомляти про ворога. Найважливішими аспектами є надання якомога докладнішої, короткої та точної інформації. Загальноприйнятим форматом військової звітності є розмір (S), активність (A), місце перебування (L), підрозділ (U), час (T) та озброєння (E) (SALUTE):

Розмір/Хто – вказується кількість та склад або розмір. Наприклад, доповідати «10 ворожих піхотинців» (а не «стрілецький взвод»).

Активність/Що – що вони роблять, наприклад, «встановлюють міни на дорозі».

Місце перебування – це, як правило, координати військової сітки.

Підрозділ/Однострій/Хто – назва та інша ідентифікаційна інформація, наприклад, нашивки, головні убори, маркування транспортних засобів

Час – Доповідайте про час, коли ви бачили активність противника, а не про час, коли ви про неї повідомляєте.

Озброєння – Вкажіть інформацію про залучену техніку, використовувану тактику.

Приклад доповіді за стандартом SALUTE

S	Розмір	сім осіб особового складу противника
A	Активність	рухаються на південний захід
L	Місце перебування	GA123456
U	Підрозділ	однострій оливково-сірого кольору з червоною шестикутною зіркою на лівому плечі
T	Час	210200JAN16
E	Озброєння	мають на озброєнні один кулемет та один гранатомет

42

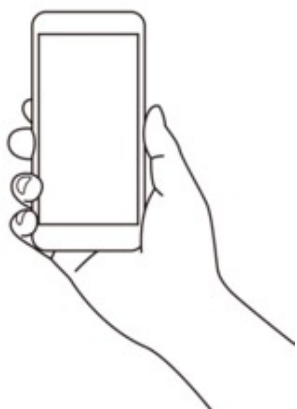
Повідомлення (безпека)

*Важливо знати, що навіть цивільна особа, яка збирає інформацію про ворожі сили або повідомляє про них, вважається учасником бойових дій під час збору інформації і може стати мішенню для нападу з боку ворожих сил..

Надання або збір інформації про сили противника мають здійснюватися безпечно.

Під час збирання інформації електронними засобами, наприклад, фото чи відео зі смартфонів, треба дотримуватися правил безпеки:

- Вимкніть усі функції геолокації на вашому пристрої.
- Ніколи не виходьте в прямий ефір на загальнодоступній платформі соціальних мереж, ці канали можуть бути відстежені та ідентифіковані для розкриття інформації про дружні сили.
- Якщо фотографії/відео були зібрані та надані іншим особам, переконайтеся, що вони потім будуть видалені. Також видаляйте повідомлення. Не залишайте на своєму пристрої жодних записів про надання інформації.

Зброя

Бійці сил оборони використовують будь-яку зброю, яку мають у наявності або можуть створити. Коли ворог проникає у ваші оборонні позиції і ви досягаєте успіху, це може дати вам можливість узяти й використати його зброю.

Загальна безпека поводження зі зброєю

Поводьтеся з будь-якою зброєю як із повністю зарядженою.

Поводьтеся зі зброєю обережно. Не кидайте її. Не використовуйте як палицю, не кидайте в бруд і не поведіться з нею неналежним чином.

Не направляйте зброю, якщо ви не готові стріляти.

Завжди визначайте ціль перед тим, як стріляти.

Завжди тримайте зброю на запобіжнику, якщо не стріляєте з неї.

Не кладіть палець на спусковий гачок, якщо ви не прицілилися і не збираєтеся стріляти.

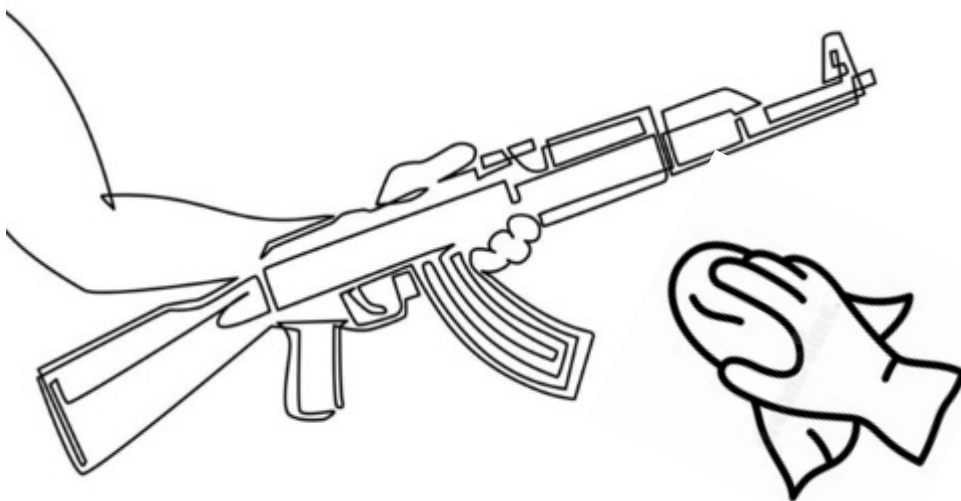
Загальні правила догляду за зброєю

Тримайте зброю чистою: очищеною від іржі, бруду, багна, нагару та будь-якого іншого забруднення.

Чистьте зброю щодня!

Протріть ганчіркою і нанесіть мастило на рухомі частини.

Забруднення зброї може призвести до несправності або ще гірше – повного виходу з ладу під час бойових дій.

АК-47

Характеристики

АК-47	
Калібр	7.62 x 39 мм
Вага (порожній)	Приблизно 9,48 фунта (4 кг)
Довжина:	
Фіксований приклад / складаний приклад-складений	Приблизно 34,2 дюйма (86,36 см)
Складаний приклад – розкладений	Приблизно 27,5 дюйма (68,58)
Нарізка	4 пазы, права крутка, 1 оберт кожны 12 дюймів (30,48 см)
Початкова швидкість:	Приблизно 2346 ф/с (715 м/с)
Сталий темп стрільби	12/15 пострілів за хвилину
Максимальна ефективна дальність пострілу	400 м
Перемикач режимів вогню	ЗАПОБІЖНИК, АВТОМАТ., НАПІВАВТОМАТ
Приціл:	
Передній	Стійка мушки регульована за висотою. Регульований маховичок бічних поправок
Задній	Відкидний приціл із рамкою регульований за висотою
Місткість магазину	30 набоїв

АК-47

Лівий бік. На вигляді зброї з лівого боку видно дуло, ствол, газову трубку, верхню кришку, фіксатор магазину та пістолетну рукоятку. Див. Рис. 1

Рис. 1. Автомат АК-47. Вигляд зліва

Правий бік. На вигляді зброї з правого боку видно приклад, пружинний фіксатор напрямної тяги, спусковий гачок, важіль перемикача, рукоятку заряджання, мушку, цілик, ремінь та багнет. Див. Рис. 2.

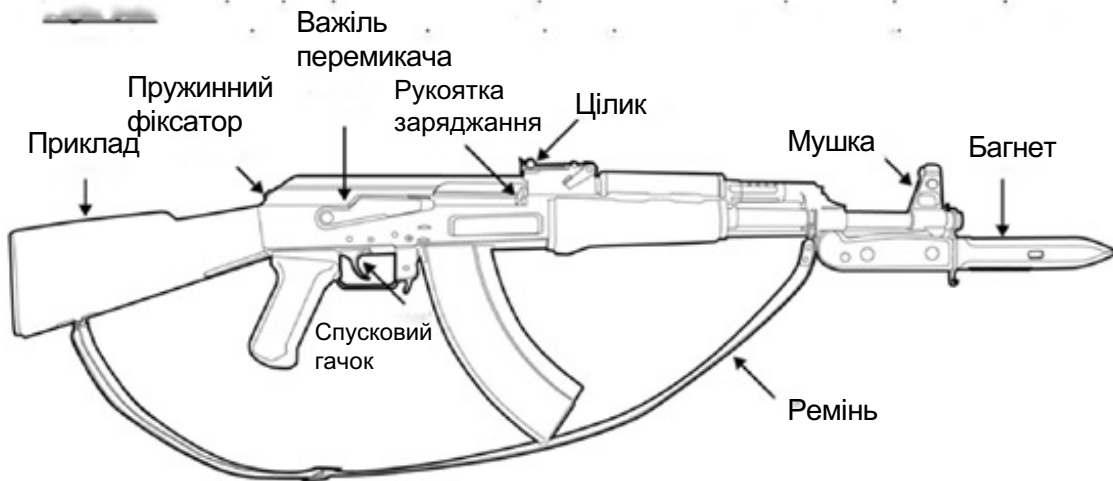

Рис. 2. Автомат АК-47. Вигляд справа

АК-47

Основні компоненти

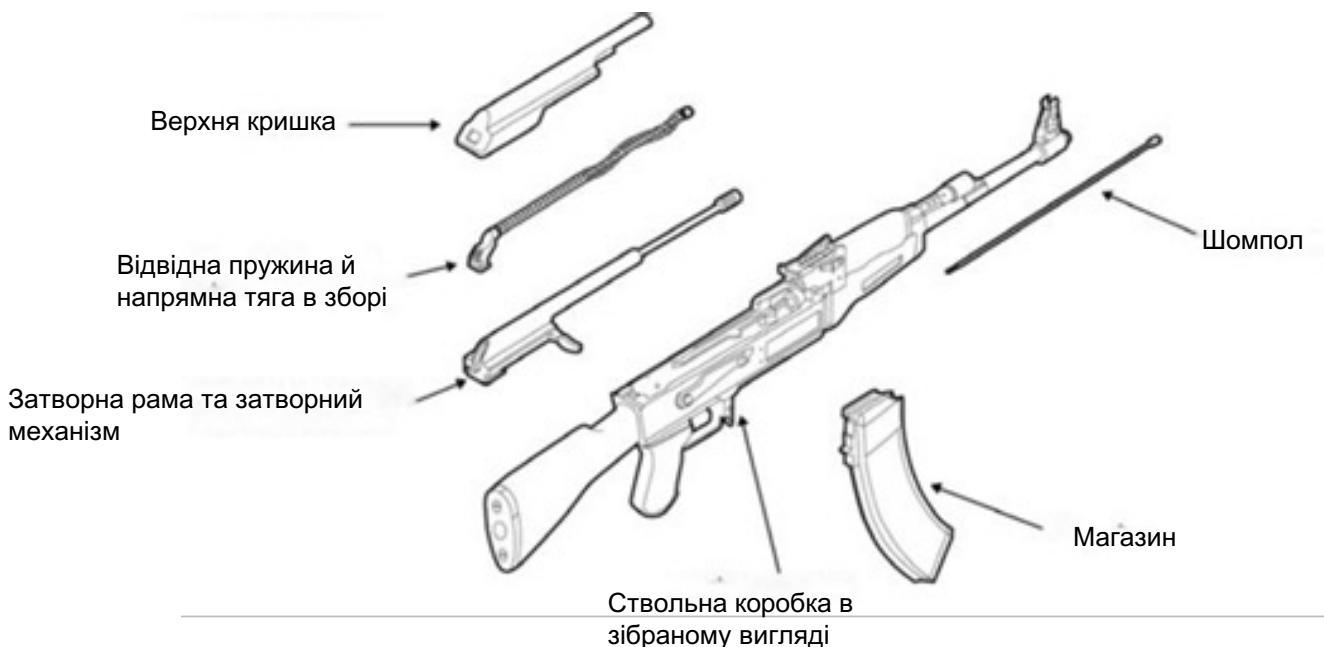

Рис. 1. Основні компоненти АК-47

1. Ствольна коробка в зібраному вигляді. Ствольна коробка в зібраному вигляді включає в себе мушку в зборі, газовий блок, газовідвідну трубку, верхню та нижню ствольні накладки, мушку в зборі, автоспуск, пружину автоспуску, ударник у зборі, затворну раму, важіль перемикача, спусковий гачок у зборі, пістолетну рукоятку та приклад.

2. Верхня кришка. Верхня кришка закриває і захищає механізми, розміщені в ствольній коробці.

3. Відвідна пружина й напрямна тяга в зборі. Відвідна пружина й напрямна тяга в зборі повертає затворну раму в затворне положення під час циклу зворотного ходу затвора.

4. Затворна рама та затворний механізм. Затворна рама включає в себе рукоятку заряджання, газовий поршень, затворну раму, в якій розміщений затвор, що включає в себе затвор, штифт фіксації викидача, викидач, пружину викидача, штифт фіксації ударника та ударник. Здійснює цикл роботи.

5. Магазин. Магазин може бути металевим або пластиковим, вміщує 30 набоїв, кріпиться до ствольної коробки через магазинний отвір. Утримується на місці фіксатором магазину. Рухом затворної рами вперед відбувається вилучення патрона з магазину й досилання його в патронник.

6. Шомпол. Шомпол використовується для проведення профілактичних робіт.

АК–47 (Позиції перемикача)

ЗАПОБІЖНИК. Зброя не стріляє, коли важіль перемикача в положенні ЗАПОБІЖНИК. Важіль перемикача необхідно зняти із запобіжника, щоб дослати патрон у патронник або розрядити зброю. Завжди ставте важіль перемикача в положення ЗАПОБІЖНИК, коли вставляєте та виймаєте магазин. Важіль перемикача можна поставити в положення ЗАПОБІЖНИК, навіть коли курок спрямований уперед. Див. Рис. 6

Рис. 6. Важіль перемикача в позиції ЗАПОБІЖНИК

НАПІВАВТОМАТ. Коли важіль перемикача встановлений у положення НАПІВАВТОМАТ, зброя буде стріляти по одному набою під час кожного натискання на спусковий гачок. Для того, щоб дослати патрон у патронник або розрядити зброю, важіль перемикача необхідно встановити в положення НАПІВАВТОМАТ або АВТОМАТ. Див. Рис. 7.

Рис. 7. Важіль перемикача в позиції НАПІВАВТОМАТ

АВТОМАТ. Коли важіль перемикача встановлений у положення АВТОМАТ, зброя буде продовжувати стріляти, поки спусковий гачок утримується в задньому положенні, або поки магазин не спорожніє. Важіль перемикача необхідно встановити в положення НАПІВАВТОМАТ або АВТОМАТ, щоб дослати патрон у патронник або розрядити зброю. Див. рис. 8

Рис. 8. Важіль перемикача в позиції АВТОМАТ

АК–47

Зарядження зброї

ПОПЕРЕДЖЕННЯ

Якщо зброю впустити або поштовхнути із зарядженим магазином, це може призвести до досилання патрона в патронник і, як наслідок, до випадкового пострілу. Недотримання цього попередження може призвести до поранення або смерті особового складу.

УВАГА

НІКОЛИ не рухайте рукоятку зарядки вперед. Дайте їй можливість рухатися вперед самостійно.

1. Встановіть важіль перемикача в положення ЗАПОБІЖНИК.
2. Притисніть передню крайку магазина до передньої частини магазину й погойдуйте магазин вгору й назад, доки не почуєте характерне «клацання», яке вказує на те, що фіксатор магазину зафіксував магазин на місці. Натисніть на магазин вгору й потягніть його вниз, щоби переконатися, що він надійно зафіксований. Див. Рис. 1.

Рис. 1. Встановлення магазину

3. Встановіть важіль перемикача в положення НАПІВАВТОМАТ.
4. Зарядіть зброю, щоб дослати перший патрон у патронник. НЕ рухайте рукоятку зарядження вперед.
5. Встановіть важіль перемикача в положення ЗАПОБІЖНИК.

АК-47

Розрядження зброї

1. Спрямуйте зброю в безпечному напрямку і встановіть важіль перемикача в положення ЗАПОБІЖНИК.
 2. Для того, щоб вийняти магазин, натисніть на фіксатор магазину в напрямку до магазину й похитайте магазин вниз і вліво.
- Див. Рис. 2

3. Встановіть важіль перемикача в положення НАПІВАВТОМАТ або АВТОМАТ. Див. Рис. 3.

4. Потягніть рукоятку заряджання назад і утримуйте її.
5. Візуально та фізично огляньте патронник і ствольну коробку, щоб переконатися у відсутності в них набоїв.
6. Відпустіть рукоятку заряджання, дозволивши їй повернутися вперед. Встановіть перемикач зброї в положення ЗАПОБІЖНИК.
7. Тепер зброя розряджена і знаходиться в безпечному стані.

АК-47

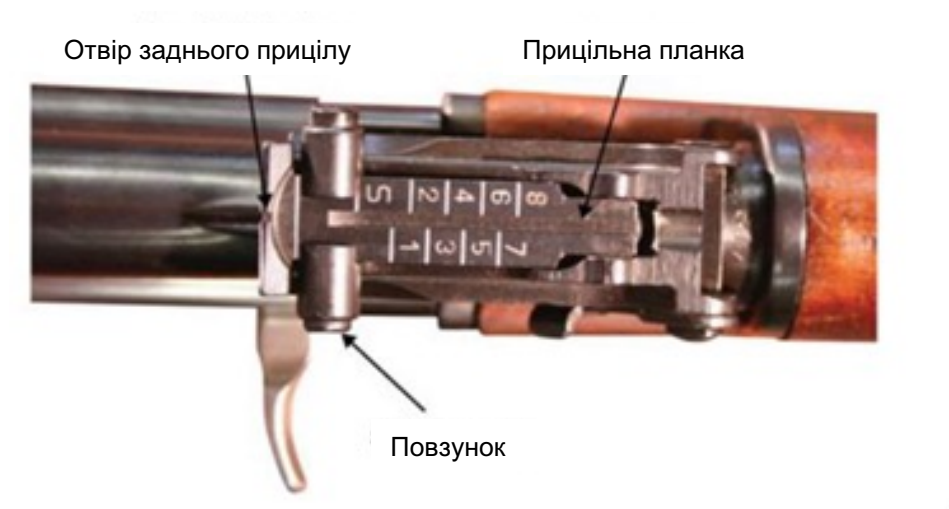
Регулювання прицілу

Передній приціл

- а. Планка мушки. Загвинчування цівки мушки вниз призводить до переміщення ходу патрона вгору, загвинчування цівки мушки вгору призводить до переміщення ходу патрона вниз. Комбінований інструмент (або рукоятка інструмента для регулювання мушки) використовується для загвинчування або вигвинчування мушки вниз або вгору. Див. Рис. 4.
- б. Маховичок бічних поправок. Натискання на маховичок вліво переміщує хід патрона вправо, натискання вправо переміщує хід патрона вліво. Для переміщення маховичка бічних поправок використовується інструмент для регулювання мушки (або інструмент для регулювання мушки М249), див. Рис. 4

Задній приціл Отвір заднього прицілу розташований на торці прицільної планки. Переміщенням повзунка до різних відміток відстані на прицільній планці можна регулювати відстань до цілі. Повзунок фіксується на позначках відстані на прицільній планці. Встановіть затвор на «S» для дистанцій до 100 метрів. «1» для 100 метрів. «2» для 200 метрів. Див. рис. 5.

Ручний протитанковий гранатомет (РПГ)-7

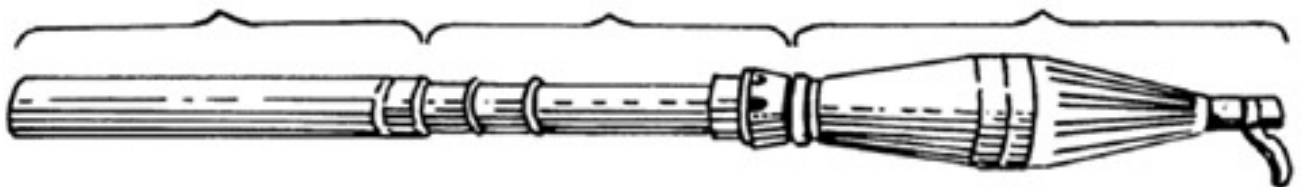
Ручний протитанковий гранатомет РПГ-7

Пороховий заряд

Реактивний рушій

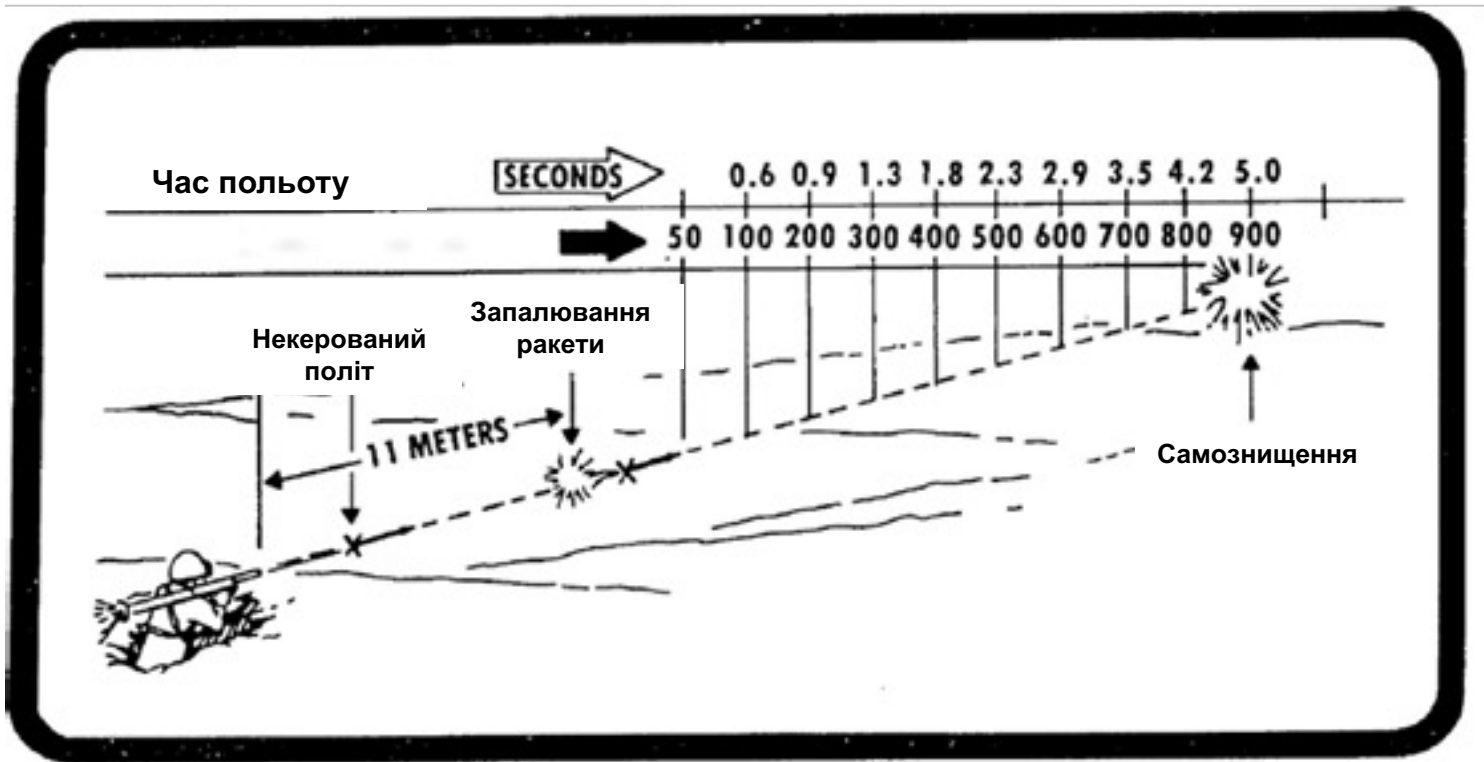
Бойовий заряд

Підготовка до пуску

Граната складається з двох частин: (1) бойової частини та рушія і (2) детонатора. Ці дві частини повинні бути з'єднані між собою до того, як граната буде готова до пострілу.

Ручний протитанковий гранатомет (РПГ)-7

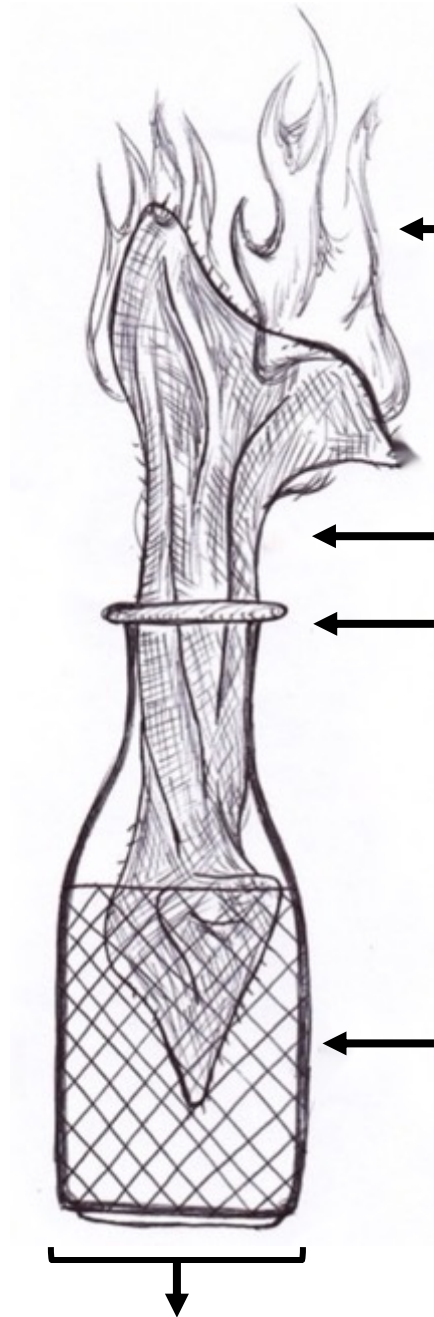

Темп вогню	4-6 пострілів за хвилину
Дальність Заряджання	5 м
Прицільна дальність (макс.)	500 м
Максимальна дальність	900 м - самознищення
Швидкість Початкова	117 м/с
З прискорювачем	294 м/с
Бронейність за нульової температури	13 дюймів
Тип боеголовки	Кумулятивна (HEAT)

* Важливо: для заряджання РПГ потрібно 5 метрів

Коктейлі Молотова

Коктейль Молотова:
Зручний засіб для використання проти транспортних засобів. Легко виготовляється. Ефективний через близькі бойові дії в умовах міської війни.

Полум'я: Перед киданням запалити ганчірку

Ганчірка: Бажано довга, тканинна

Скотч: Краще використовувати скотч, щоб захистити/запечатати отвір

Рідина: Легкозаймиста рідина. Бензин, гас, спирт. Може бути сумішшю бензину й мастила (наприклад, моторного мастила) (60 відсотків бензину / 40 відсотків мастила) та інших загусників, як-от пінопласт, камери шин, смола.

Пляшка: Скляна або керамічна. Має легко розбиватися від удару в разі кидання

* На стор. 76-77 описано декілька способів застосування коктейлів Молотова

Безпілотники

З огляду на засоби радіоелектронної боротьби та інші можливості ворога, комерційні безпілотники можуть стати чудовим інструментом або зброєю.

Безпілотники можна використовувати для виявлення нападників, що наближаються, і не дати нападнику зненацька застати бійців сил оборони.

За допомогою безпілотників можна визначити, куди стріляти по нападнику.

Безпілотники можна використовувати для скидання вибухівки на ворога.

Безпілотники можуть вселяти страх у серця нападників. Якщо їм доведеться дивитися вгору, і не знати, що там у небі, вони не знатимуть, чи це безпілотник-камікадзе, чи ні.

Атакуйте, атакуйте, атакуйте

Мета оборони в умовах міста не обов'язково передбачає знищення всього особового складу ворога. Часті/вибіркові атаки дають змогу досягати мети, яка полягає в утриманні міста під своїм контролем. Ваше завдання – перетворити кожну вулицю на м'ясорубку, що перемеле бойовиків загарбника.

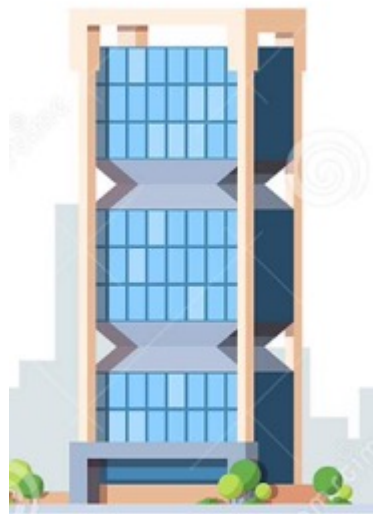
Обирайте об'єкти для захисту

Використовуйте будівлі з міцного залізобетону.
Шукайте будівлі з товстими стінами із залізобетону.
Урядові, університетські, промислові та банківські будівлі зазвичай добре підходять..

Не використовуйте будівлі зі скла або дерева, які можуть зруйнуватися або згоріти.

Використовуйте будівлі із широким оглядом, щоби бачити і вести вогонь по нападнику здалеку.

Завжди майте план виходу з будівлі або через зроблені вами отвори, або через наявні підземні тунелі.

Зводьте опорні пункти в місті

Міський опорний пункт – це укріплена будівля, яка захищає утримувану територію. Сили оборони вкладають багато зброї і часу в ці будівлі, щоб зробити їх дуже міцними.

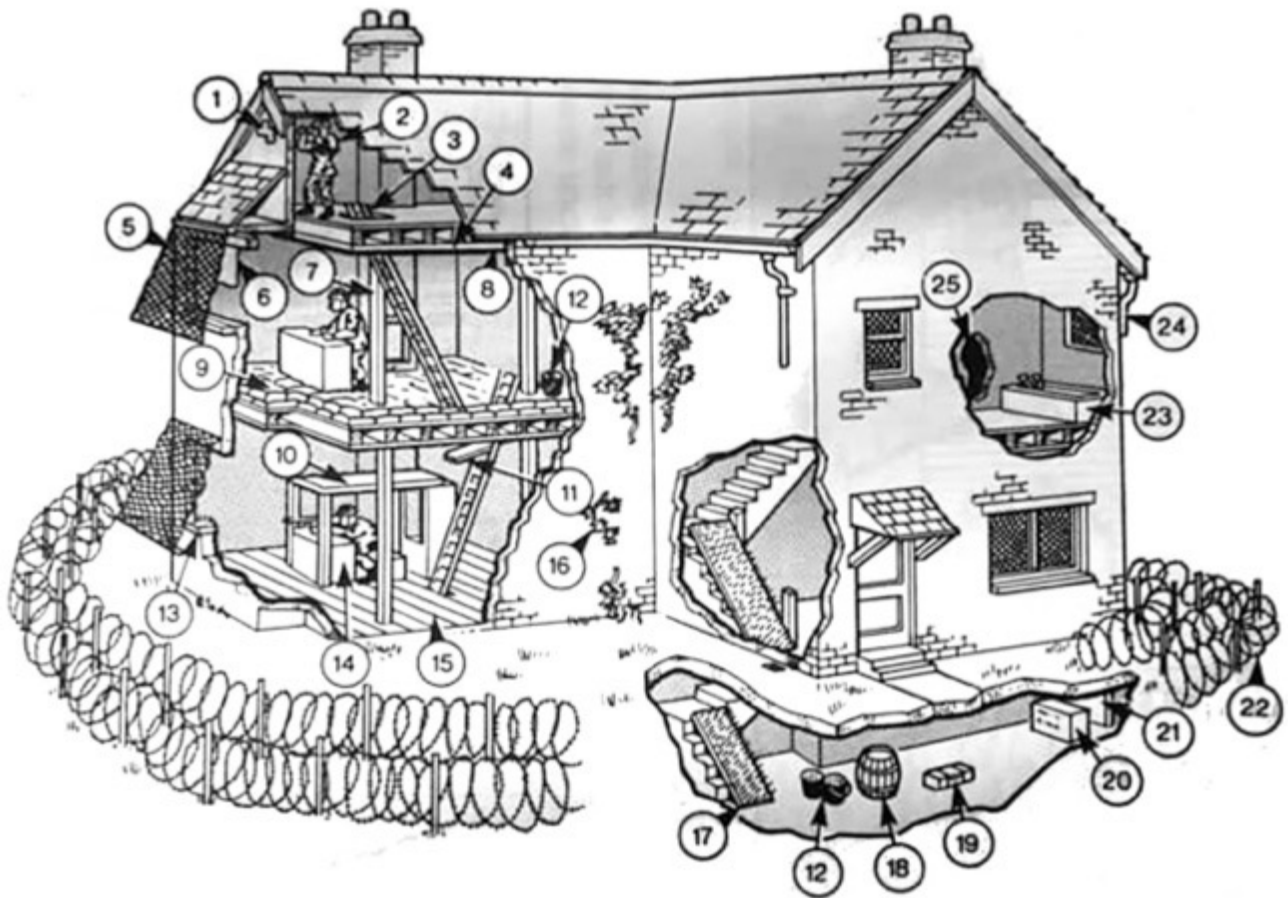
Бійці оборони будують перешкоди й бар'єри, щоб витіснити нападника до опорних пунктів.

У нападника може піти кілька днів на зачистку правильно збудованих міцних опорних пунктів.

Наприклад, у Другій світовій війні під час Сталінградської битви близько 20 солдатів перетворили чотириповерховий житловий будинок на опорний пункт. Будівля мала довгі лінії прострілу з трьох сторін із виходом у великий двір. Вони обнесли будинок колючим дротом та встановили протипіхотні і протитанкові міни, розбили та вирізали отвори в стінах, щоб створити внутрішні ходи, а в кутах будинку розмістили кулеметні вогневі точки. Вони переміщалися до підвалу, коли непрямий вогонь потрапляв у верхню частину будівлі, або на вищі поверхи, коли танки нападника наближались, щоб вести вогонь із протитанкових рушниць по вразливих тонких дахах танків.

Бійці утримували будівлю 58 днів, відбиваючи численні атаки з використанням механізованої та комбінованої зброї, завдавши противнику значних втрат. Пізніше будівля отримала назву «Будинок Павлова».

Підготовка будинку як опорного пункту

1. Невеликий отвір у стіні під карнизом
2. Спостережний пост на горищі
3. Отвір у підлозі
4. Горизонтальна балка
5. Дротяна сітка
6. Штора чи мішковина
7. Підпірка

8. Видалить штукатурку чи забезпечте тверде покриття
9. 2 шари мішків із піском на підлозі
10. Двері
11. Планка (для затримки)
12. Пісок
13. Дошки із цвяхами на силіконі
14. Ящики з камінням
15. Лежень
16. Видалені повзучі рослини

17. Дошки із цвяхами (вузький прохід для бійців оборони)
18. Вода
19. Боєприпаси
20. Контейнер із камінням
21. Двері до аварійного виходу
22. Перешкоди з колючим дротом, товстіші на кутах
23. Ванна, наповнена водою
24. Знята ринва
25. Комунікаційний отвір у перегородці

РАМ-45, ЧАСТИНА 2. Основи тактики піхотного взводу. Розділ 55. Рис. 35

Підготовка будинку до оборони

Удосконалювати засоби захисту можна нескінченно. Єдине обмеження – час. Після визначення секторів обстрілу та створення бійниць потрібно визначити пріоритетні роботи, щоб забезпечити найкращий можливий захист за доступний час.

Спостереження

Зробіть отвір для спостереження на горіщі, на стіні під карнизом.

Закрийте вікна **шторою** чи мішковиною. Закрийте вікна **дротяною сіткою** для захисту від гранат або підривних зарядів.

Зніміть дошки з підлоги під вікнами на нижніх поверхах, щоб у разі прориву через вікно ворог не зміг би стати на тверду підлогу. Розкидайте цвяхи чи розбите скло між балками підлоги.

Отвори для гранат

У підлогах необхідно зробити невеликі отвори, щоб кидати гранати на ворога зі своїх бойових позицій, якщо він проникне на нижні поверхи.

Не забувайте про **димар**: заповніть його колючим дротом.

Видаліть всю штукатурку зі стелі та заповніть нею мішки для піску тощо. Якщо видалити штукатурку заздалегідь, вона потім не падатиме вам на голову.

Два шари мішків із піском на підлозі зупинять ворога, що стрілятиме знизу, якщо прорветься на нижні поверхи.

Як тимчасові сходи використовуйте отвори в підлогах і драбини чи мотузки з вузлами.

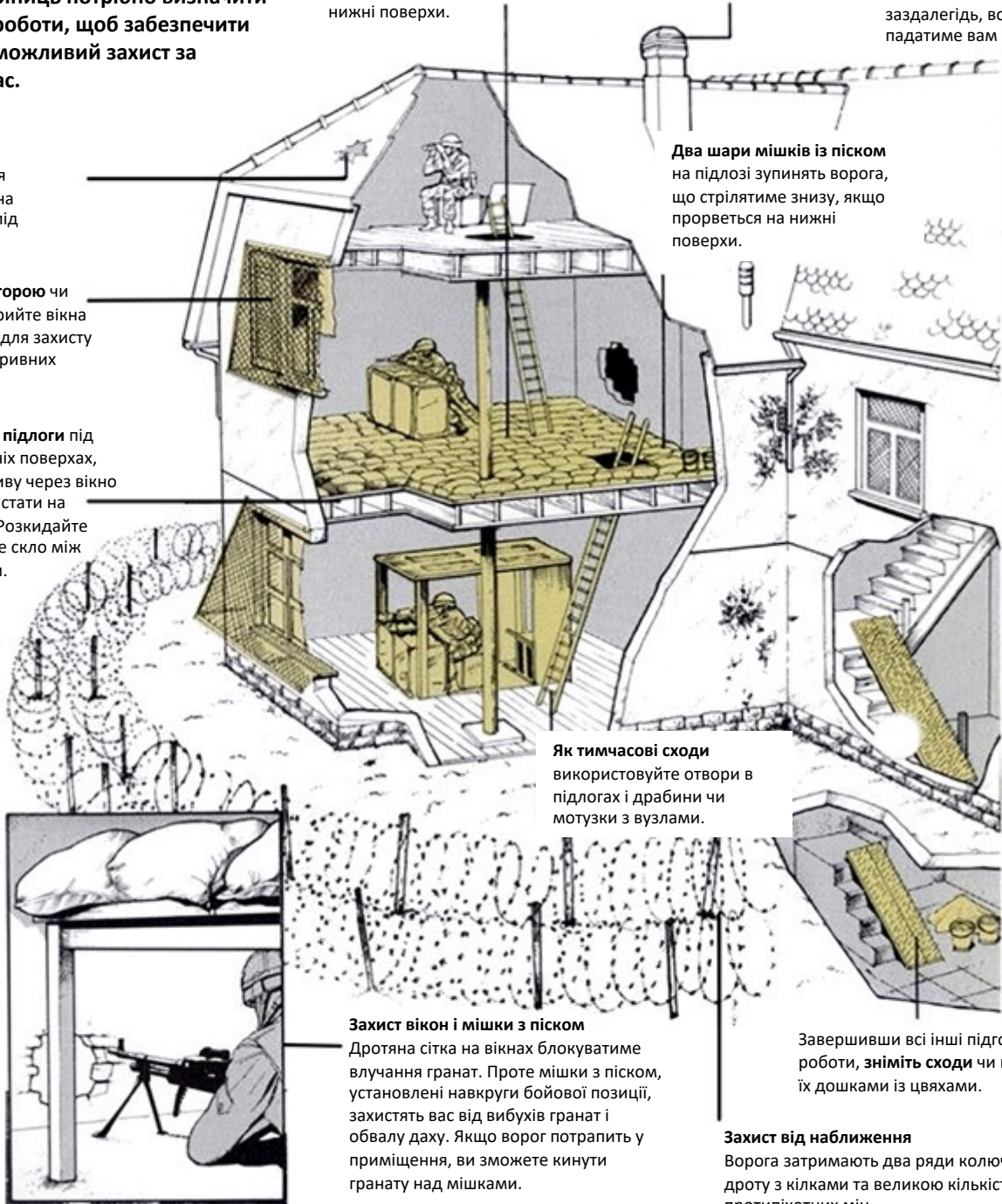
Захист вікон і мішки з піском

Дротяна сітка на вікнах блокуватиме влучання гранат. Проте мішки з піском, установлені навкруги бойової позиції, захистять вас від вибухів гранат і обвалу даху. Якщо ворог потрапить у приміщення, ви зможете кинути гранату над мішками.

Завершивши всі інші підготовчі роботи, **зніміть сходи** чи накрийте їх дошками із цвяхами.

Захист від наближення

Ворога затримають два ряди колючого дроту з кілками та великою кількістю протипіхотних мін.

Комунальні послуги

Газ – джерело небезпеки, тому вимкніть його ззовні будинку, як і електрику. Якщо ворог проникає всередину, він змушений вести бій у темряві. Це надає вам перевагу, адже ви знаєте план будинку, а він – ні.

Ведення бою в темряві

У приміщеннях буде темно, тому там можна встановити колючий дріт на рівні шиї чи ніг. Це сповільнить нападників, і ви встигнете залишити втрачене приміщення.

Прокладіть багато «мишачих нір»

Прокладіть «мишачі нори» й тунелі. Тактика застосування «мишачих нір» – дірок у зовнішніх та внутрішніх стінах будівель, крізь які бійці можуть пересуватися між приміщеннями та будинками – одна з основних. У такий спосіб ви зможете пересуватися та нападати непоміченими, перебуваючи під захистом бетонних споруд. А за допомогою тунелів зі споруд можна вибратись.

«МИШАЧІ НОРИ» В ОРТОНІ

Під час протистояння в Ортоні відбулися одні з найбільш кривавих боїв за всю історію Другої світової війни. Щоб уникнути смертельного перехресного вогню вздовж замінованих зруйнованих вулиць, канадські солдати вдалися до тактики «мишачих нір»: застосування вибухівки для проходів через стіни будівель і поступової зачистки будинків.

Діри у внутрішніх стінах робили за допомогою вибухівки.

Прилеглі будинки/споруди

«Мишача нора»

Німці майстрували перешкоди із залишків будівель і мін, аби не пройшла

бронетехніка.

Після проникнення піхота зачищала будівлю знизу вгору, пробиваючи діри у внутрішніх стінах, а потім зачищала наступну будівлю згори вниз.

Бійці заходили до будівлі, пробивши/підірвавши зовнішню стіну, або застосували протитанкові комплекси PIAT,

ДЖЕРЕЛО: ДЖОН СОПІНСКИ/THE GLOBE AND MAIL,
ДЖЕРЕЛО: АСОЦІАЦІЯ ВІЙСЬКОВИХ ІНЖЕНЕРІВ КАНАДИ;
PBS AMERICA, «ORTONA, 1943: КРИВАВЕ РІЗДВО»

Використовуйте або будуйте тунелі

Найкраще захищатися з тих будівель, які мають тунелі.

Це дає бійцям змогу непомітно пересуватися між будівлями та рятуватися від бомб.

Якщо тунелів немає, спробуйте їх зробити.

Будуйте бункери всередині та ззовні будівель

Якщо маєте час, зводьте невеликі укриття, наприклад, закриті бункери. У них має бути надійна стеля (бетон) та маскування, що дасть змогу уникнути виявлення при спостереженні згори.

Розміщуйте системи важкого озброєння в будівлях

У будівлях можна розміщувати системи важкого озброєння. Важке озброєння можна розбирати, а потім збирати на поверхах вище, з метою забезпечення кращої видимості та кутів для ведення вогню. Це також дає змогу захистити найбільш ефективні види озброєння сил оборони.

Усюди залишайте схрони (приховані запаси) боєприпасів

Залишайте запаси боєприпасів на всіх позиціях, які збираєтесь використовувати для ведення бою. Міські забудови надають значну перевагу, оскільки дають змогу забезпечувати велику кількість основних, запасних та допоміжних бойових позицій, користуючись прихованими, захищеними, замаскованими запасами, заготовленими заздалегідь.

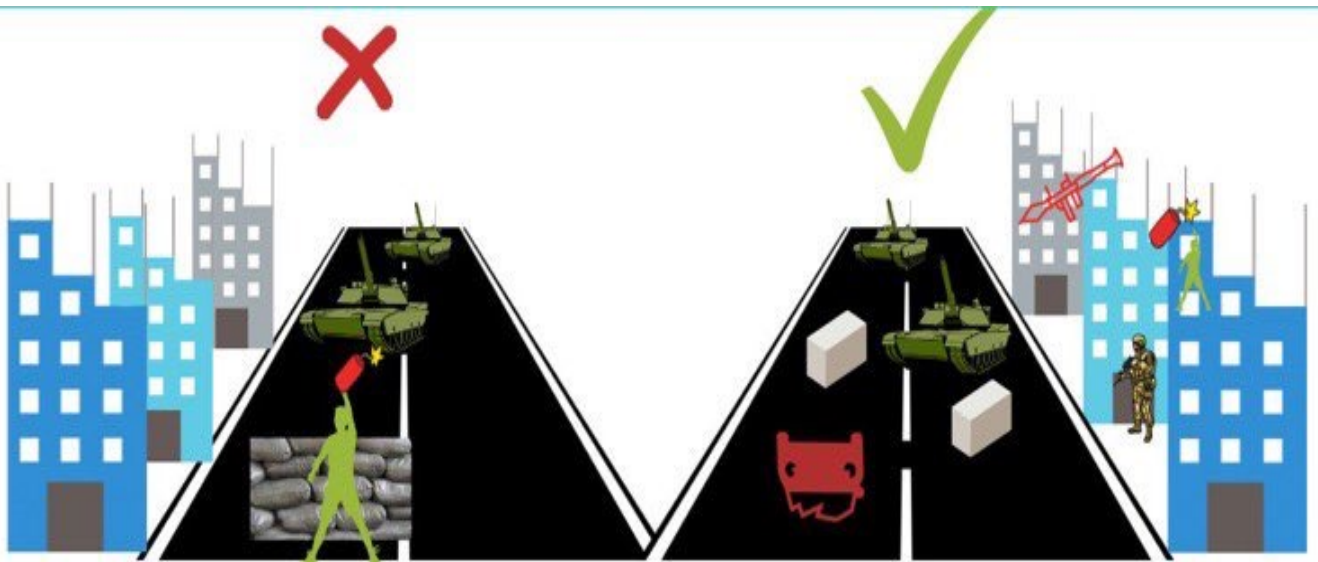
Під час бою в місті легко дезорієнтуватися. Майте спеціальний символ або візуальний знак зовні будівлі, зрозумілий лише вам і вашому підрозділу, який вказуватиме на те, що в ній є схованка з припасами, щоб ви могли легко їх знайти.

Атакуйте з будівель (уникайте вулиць)

Здійснюйте ураження сил противника з будівель, що розташовані поблизу доріг. Вищі поверхи або підвали підходять якнайкраще, оскільки російські танки та інші види озброєння не можуть настільки високо підіймати башту. Загарбникові взагалі важче стріляти вгору або опускати дуло танка.

Бійці оборони мають залишатися непомітними в будівлях до початку атаки, а потім змінювати позиції.

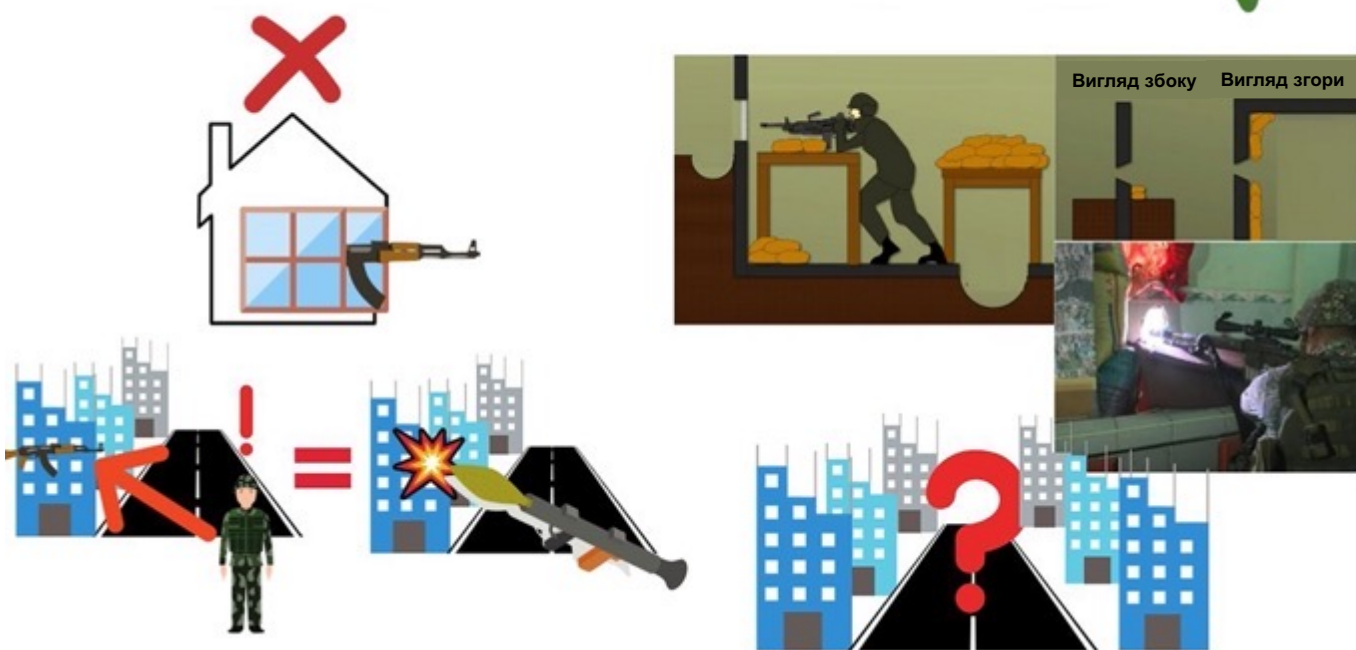
Стріляйте з будівель

Бійців сил оборони, що перебувають на бойових позиціях, у жодному разі не має бути помітно ворогові з неба або з вулиці. Не висовуйте стволи з вікон. Відходьте від вікон і ведіть вогонь із приміщень, аби бути менш помітними.

Військові бояться снайперів. Зробіть так, щоби здавалося, що з кожного вікна може працювати снайпер. Ведіть вогонь крізь приміщення і будівлі в напрямку вулиці.

Не висовуйте
стрілецьку зброю з вікон

Всередині будівлі ви непомітні

Свідомо вибирайте, куди стріляти

Ще раз: аби продовжувати боротьбу, ви маєте вижити, тому добре подумайте, звідки будете вести вогонь. Обирайте позиції на верхніх поверхах будівель уздовж довгих вулиць; стріляйте і швидко змінюйте позицію; застосовуйте засідки. Намагайтеся влучити у вікна та двері неброньованих транспортних засобів, або в бойовиків, що перебувають на відкритій місцевості. Снайперів бійці бояться чи не найбільше.

Стрільба з-за рогу

Стрільба з вікна

Стрільба з бійниці

Стрільба з вершини даху

Установлюйте зони ураження («кілл-зони»)

Одна з найбільш ефективних тактик оборони – встановлення зон ураження («кілл-зон», тобто місць, у яких загинуть вороги).

7 простих кроків зі встановлення такої зони (адаптовано з метою спрощення):

- Визначте всі імовірні шляхи підходу, якими скористається ворог.
- Визначте, що ворог робитиме/спробує зробити.
- Визначте, де ви хочете знищити ворога.
- Сплануйте та встановіть перешкоди (уповільнити/зупинити).
- Визначте, де буде укриття та позиції для ведення вогню.
- Сплануйте та облаштуйте закриті позиції ведення вогню (у тому числі коктейлями Молотова).
- Відпрацюйте план декілька разів.

Атакуйте з подальшим відходом

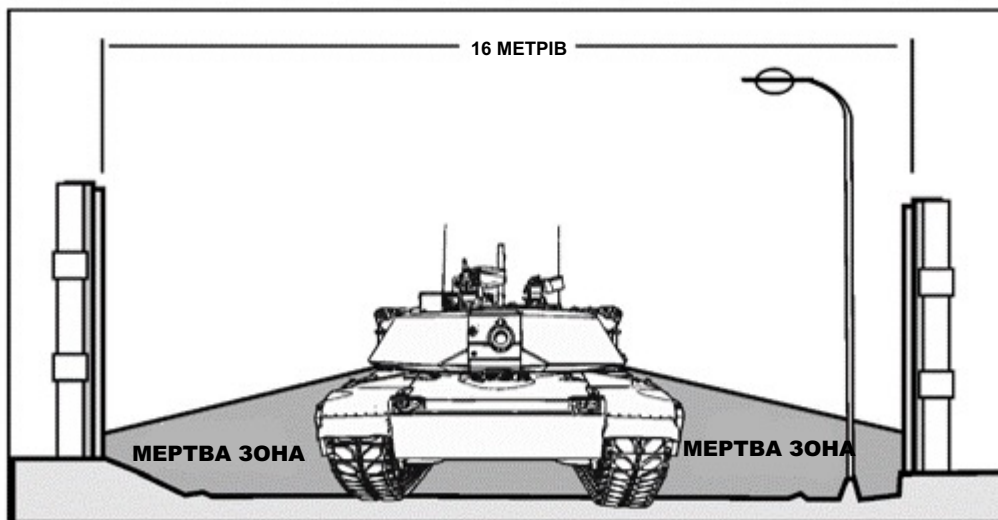
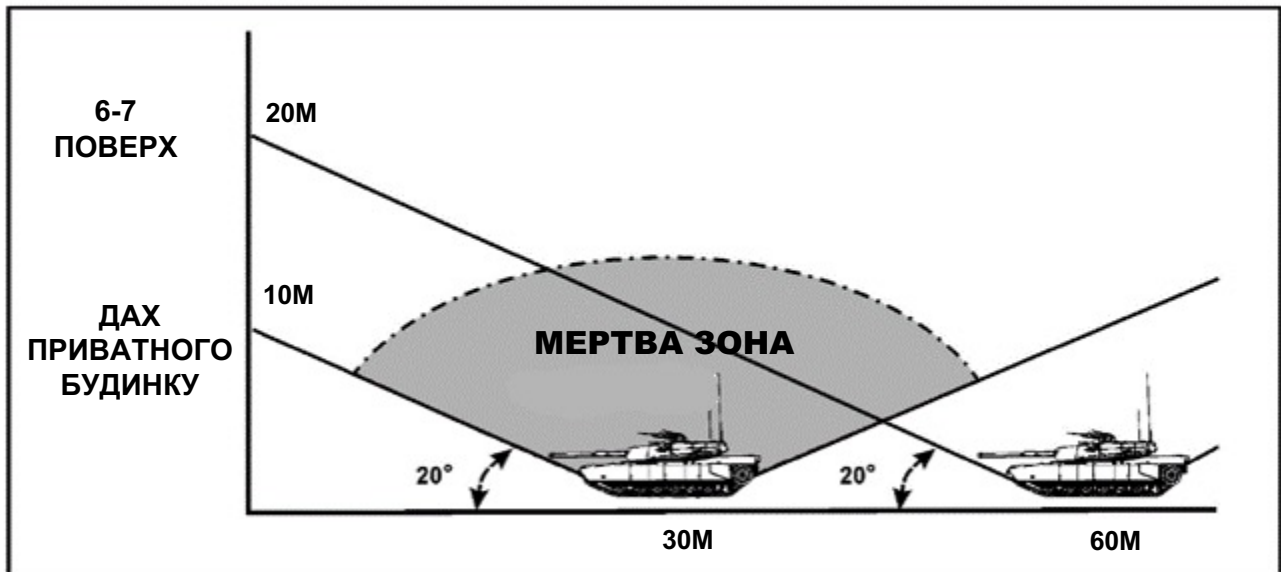
Влаштовуйте засідки на ворожу броньовану техніку зі швидким відходом. У першому бою за Грозний невеликі групи з 3-5 бійців, озброєні лише АК-47, гранатами та РПГ-7 або РПГ-18, здійснювали ураження бронетехніки з підвалів та верхніх поверхів будівель, по яких основні танки та інше озброєння не могли ефективно вести вогонь у відповідь. Вони стріляли в першу та останню одиниці техніки, щоби решта застрягла між ними, знищували їх та відходили.

Танки

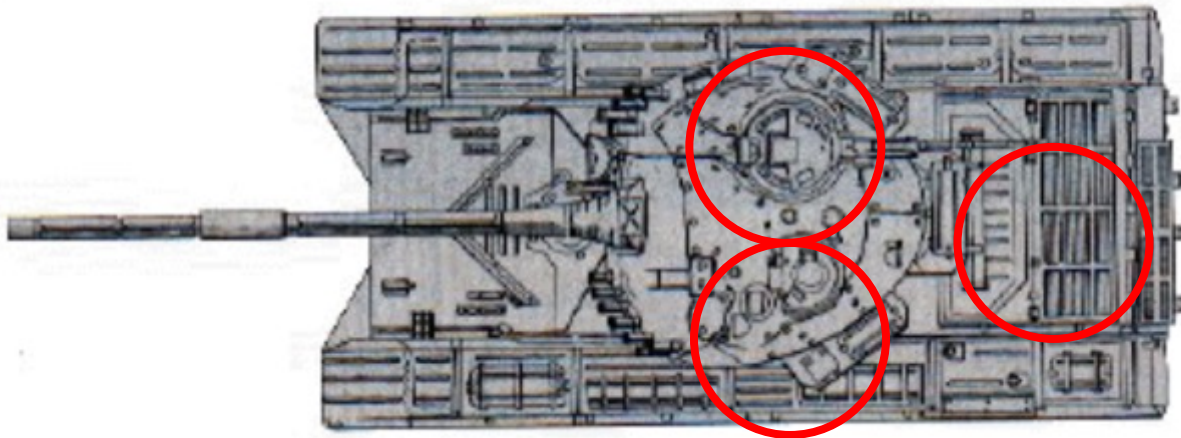
Для захоплення міста в умовах бойових дій високої інтенсивності потрібні танки. Потрібні танки, піхота, інженерні війська, артилерія і не лише. Але особливо – танки. Пріоритетом сил оборони має бути знищення танків.

Танки не можуть підіймати чи опускати башту, щоби вести вогонь по верхніх і нижніх поверхах будівель. Під час планування враховуйте, у яких напрямках ведення вогню з танків не буде ефективним.

Слабке місце – верхня частина танка

Найбільш вразлива частина будь-якого танка розташована згори – там, де броня найтонша. Тому вони бояться Джавелінів та іншого протитанкового озброєння, спрямованого на верхню частину: такі снаряди спочатку летять угору, а потім влучають у верхню частину танка. Якщо ваші гранати, ручні або протитанкові, не здатні пробити товсту броню, найкраще кидати їх із верхніх поверхів будівель на верхню частину танка.

Робота закритого танка залежить від оптики, яку можна «засліпити»

Можливо, знищити танк не вдасться, але вдасться знешкодити його. Один зі способів – це засліпити танк, знешкодивши основну гармату та спроможність екіпажу здійснювати огляд. Для цього стріляйте в оглядовий блок (місце, з якого ведуть огляд, виділене червоним нижче), особливо з великокаліберної зброї, як-от ручних гранатометів (РПГ).

Вгорі ліворуч – оглядовий блок командира танку. Вгорі праворуч – скоріш за все, оглядовий пристрій члена екіпажу, який заряджає зброю (залежить від моделі танка), а спереду під основною гарматою – оглядовий блок водія. Стріляйте або кидайте щось, аби зламати чи перекрити ці частини танка.

Використовуйте коктейлі Молотова

За умови правильного застосування, коктейлі Молотова можуть бути ефективною зброєю. Кидайте їх із безпечного місця, у відповідні цілі, та у визначені частини одиниць техніки.

Вибирайте позицію для кидання, а потім тікайте. В ідеалі кидайте коктейлі Молотова на транспортні засоби згори з вікон будівель. Найбільш вразливі – машини без зброї, розташованої згори, але якщо машина броньована, уважно обирайте місце влучання.

Вразливі місця ворожої техніки

Вітрове скло, люки,
шини, повітрязабірники
(решітки)

Коктейлі Молотова й інші засоби нападу на танки з ближньої дистанції

Коктейлі Молотова навряд чи завдадуть значної шкоди закритому танку. Якщо люки танка відкриті, коктейлі Молотова можуть бути ефективним засобом і призвести до сповільнення/зупинення танка для допомоги силам у засідці, що використовуватимуть протитанкові чи інші кращі засоби.

Краще кинути два коктейлі Молотова, ніж один, наприклад, з обох сторін вулиці з верхніх поверхів.

Атаки на літаки та безпілотники

Проти повільно рухомих літальних апаратів (вертольотів і літаків) і безпілотних літальних апаратів можна застосовувати стрілецьку зброю, використовуючи об'ємний вогонь і належні точки прицілювання відповідно до цілі.

Якщо бійці навчені застосовувати відповідну послідовність прийомів ураження літаків і безпілотників на основі правил вибору точки прицілювання, реагування буде автоматичним за сигналом тривоги. Це необхідно відпрацьовувати на практиці.

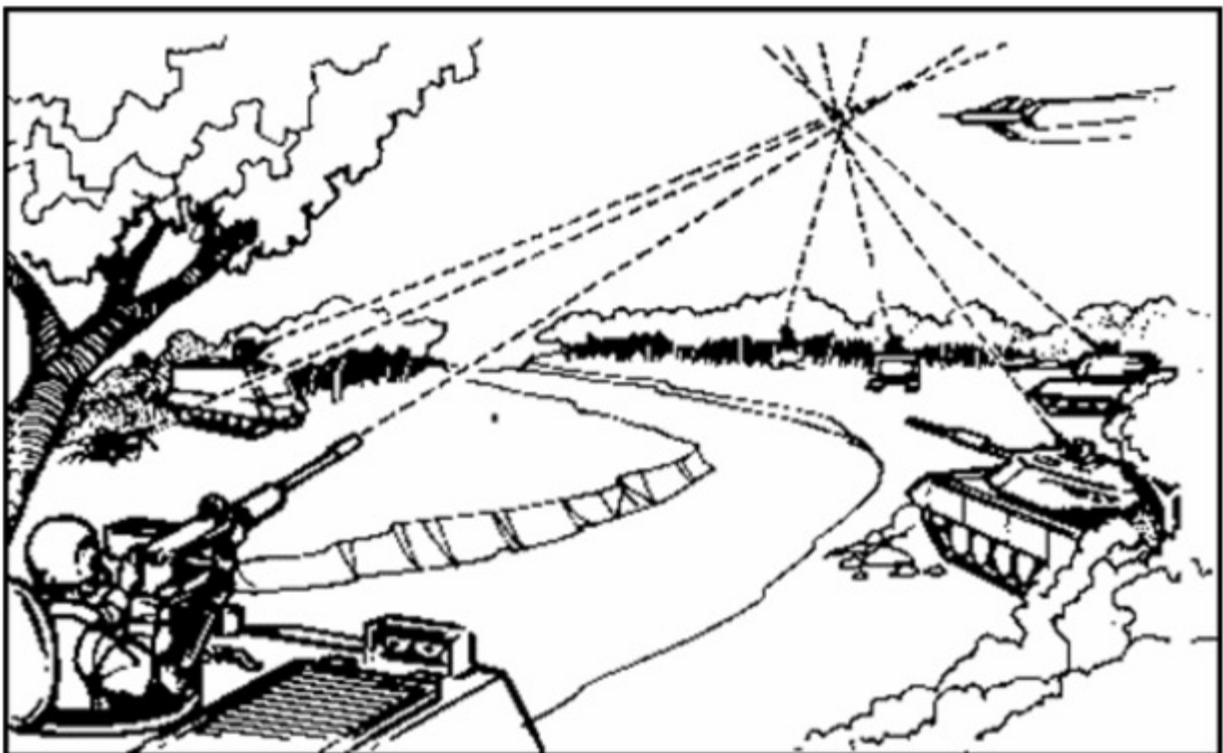
Сили оборони можуть забезпечити ефективну протиповітряну оборону, використовуючи стрілецьку зброю.

Об'ємний вогонь

Для ефективного ведення вогню по повітряних цілях сили оборони мають дотримуватися кількох основних правил.

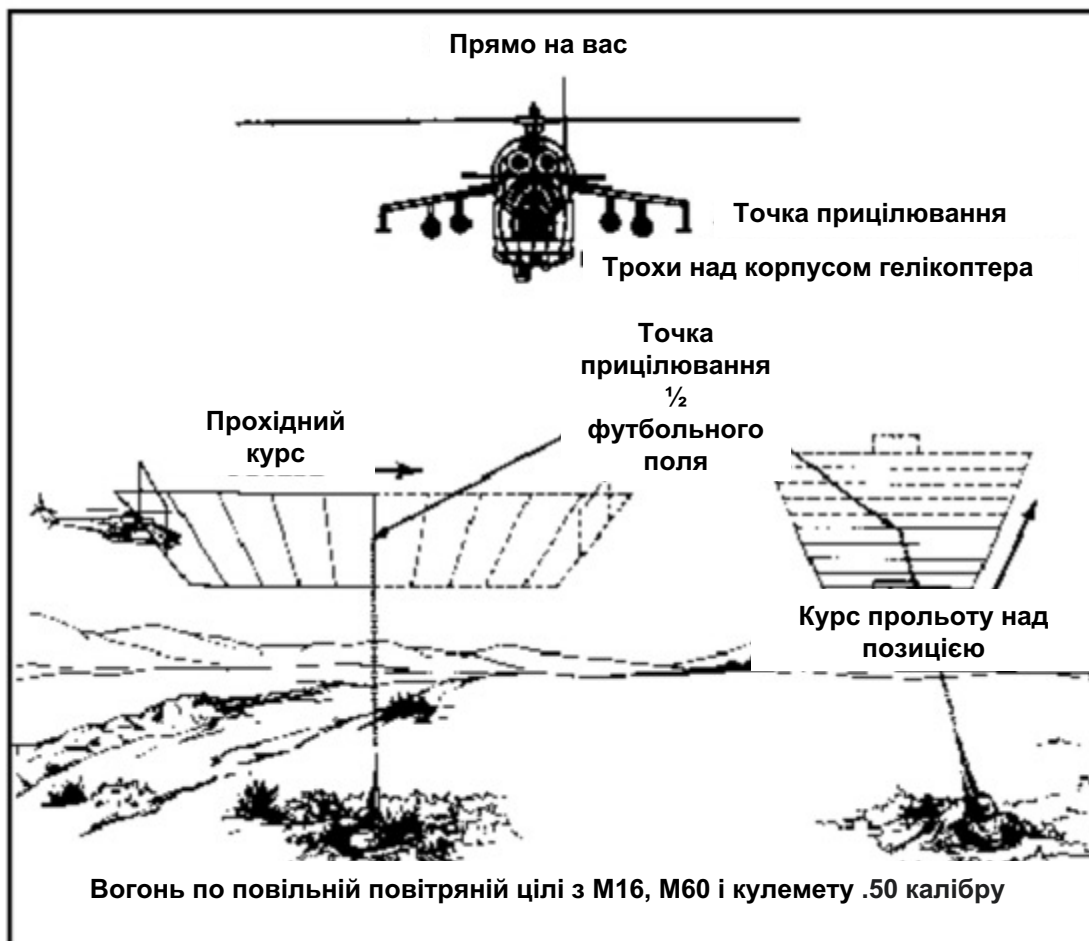
Перше правило, якого треба дотримуватися – це використання техніки, відомої як об'ємний вогонь (див. зображення нижче). Ключ до успіху в боротьбі з повітряним противником – це ведення великого об'ємного вогню. Чим більше куль група може випустити в небо, тим більша ймовірність того, що ворог влетить у них.

Одним із найбільш важливих моментів щодо об'ємного вогню є те, що як тільки оцінена відстань до цілі, захисники мають прицілитися в обрану точку прицілювання і вести вогонь по цій точці доти, поки літак/безпілотною не пролетить повз цю точку. Треба тримати точку прицілювання, а не відстань до цілі. Почавши стріляти, не коригуйте зброю.

Техніка футбольного поля

Техніка футбольного поля - це простий метод оцінки дистанції випередження. Більшість людей грали або дивилися футбол і мають уявлення про довжину футбольного поля. Коли їм кажуть вести ціль на відстань одного футбольного поля, усі ціляться приблизно в одну й ту ж точку в просторі. Помилка одного бійця в оцінці футбольного поля буде компенсована помилкою іншого бійця. Різноманітність точок прицілювання забезпечить ведення масованого вогню в об'єм простору перед ціллю, а не по маленькій точці. Крім того, різні перспективи, з яких солдати бачать ціль, сприятимуть подальшому розподілу вогню по об'єму простору. Дивіться зображення нижче (точки прицілювання для гелікоптера).

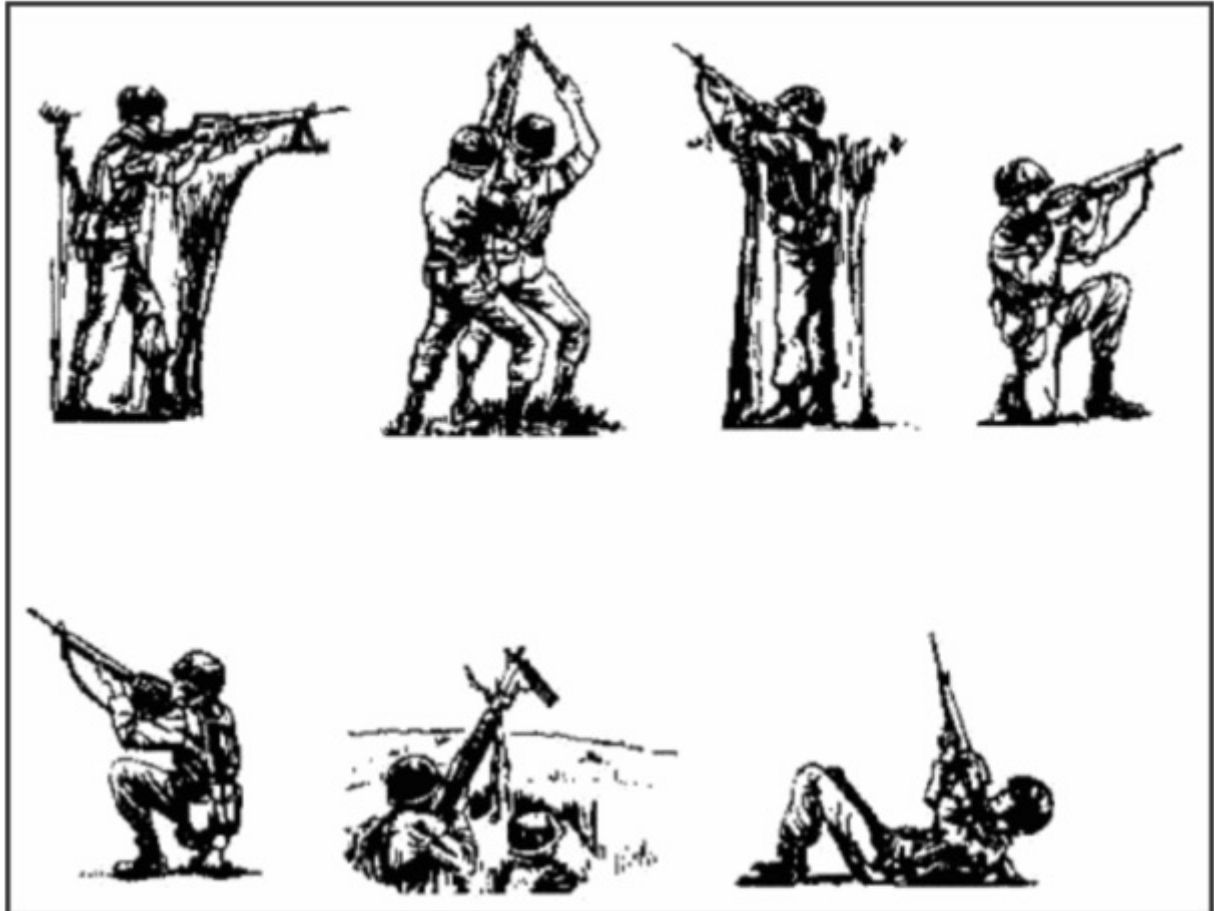

Вогневі позиції для протиповітряної оборони

Бійці оборони можуть використовувати всі основні вогневі позиції для протиповітряної оборони, окрім положення лежачи. Замість цього використовуйте зворотне положення: лягайте на спину (лежачи) і спрямовуйте зброю вгору. Дивіться зображення нижче.

Стрільба по літаках із положення лежачи означає, що люди лежать на спині (лежачи на животі), націливши автомати в повітря.

Завжди шукайте укриття, якщо це можливо.

Засідка

Бійці можуть робити засідки для захисту великої ділянки міста чи мобільної оборони. За змоги для засідок треба використовувати переваги умов міської забудови, але їх також можна влаштовувати на вразливих маршрутах, як-от дорогах між міськими районами.

Засідка – найбільша несподіванка в межах спланованої та відпрацьованої військової тактики. Її потрібно застосовувати з особливою обережністю.

Засідка – це несподіваний напад із закритої та прихованої позиції на рухому чи тимчасово зупинену ціль.

Є дві категорії засідок: **зроблені нашвидкуруч і навмисні.**

Ось три типи засідок:

Точкова засідка. У такій засідці бійці оборони нападають на ворога в одній зоні ураження.

Засідка на районі. У такому разі бійці оборони нападають у двох або кількох пов'язаних точкових засідках.

Засідка на броньовану техніку. Ціль такої засідки – рухомі чи тимчасово зупинені броньовані транспортні засоби ворога.

Виділяють два типи бойового порядку: **лінійний і L-подібний**

Принципи засідки

Безпека: бійці оборони міста завжди повинні забезпечувати власний захист. Під час засідки критично важливі безпека й захист групи. Сплануйте захист групи, що сидить у засідці, під час пересування до місця засідки, її облаштування та відходу. Насамперед зайняти позиції в засідці мають сили охорони.

Несподіванка: засідка має застати ворога зненацька. Він має очікувати її в останню чергу. Тому засідку необхідно ретельно планувати, застосовуючи хитрість і дисципліну. Без несподіванки засідка не спрацює.

Несамовитість дій: під час засідки потрібно забезпечити шквальний вогонь і агресивні дії. Їх потрібно підтримувати впродовж усієї засідки.

Координований вогонь: засідка має ізолювати зону ураження, щоб запобігти відходу ворога чи появу підтримки. Варто використовувати всі типи зброї, зокрема міни. Командир засідки має стежити за тим, щоб усі типи зброї застосовувалися одночасно для завдання ворогу максимальної шкоди в перші секунди.

Контроль: командир повинен контролювати дії кожної групи в засідці під час переміщення, очікування в засідці та відходу. Критично важливо керувати діями групи в засідці під час наближення ворога.

Найкращий спосіб влаштувати засідку

- **Командири:** потрібно призначити одного командира засідки та командира кожної групи.
- **Штурмова група:** ця група стрілятиме під час засідки. Вона має захопити район засідки та забезпечити його захист. Члени цієї групи захищають бійців оборони, які проникають у зону ураження/засідку для особливих дій, наприклад, для підбирання зброї ворога.
- **Підтримка з боку вогневої групи:** це вогнепальна зброя/бійці, які забезпечують безпосередню вогневу підтримку засідки.
- **Сили охорони:** бійці, які першими займають позиції перед розташуванням інших елементів, забезпечують локальну безпеку загону й завчасне попередження, ізолюють ціль і підтримують відхід.

Планування засідки

Прийнявши рішення влаштувати засідку, бійці оборони міста мають її спланувати. Загальноприйнятий засіб планування засідки – врахування завдання, ворога, часу, місцевості та наявного особового складу.

Завдання: усі члени групи в засідці мають знати, що робити, а також ознайомитися зі своїми обов'язками та метою засідки. Їх має розуміти кожен боєць оборони.

Ворог: група в засідці має подумати про ворога. Ніколи не нападайте на ворога, якого не можна здолати за допомогою наявних засобів. Подумайте, на ворога якого типу й чисельності ви будете чи не будете нападати. Поміркуйте над тим, що ворог, імовірно, робитиме в разі засідки. Чи отримає він підтримку? Чи може він викликати допомогу? Яку зброю та обладнання матиме ворог?

Час: група в засідці має подумати, скільки часу знадобиться, щоб дістатися до місця засідки й облаштувати її, а також як довго вони ховатимуться в ній. Засідку заплановано влаштувати вдень або вночі?

Місцевість: група в засідці має вибрати найкраще місце для неї. Як вона добиратиметься туди? Як використати умови міської забудови, дороги й перешкоди для несподіваної засідки?

Наявний особовий склад: скільки бійців оборони сидітимуть у засідці? Скільки бійців потрібно включити в кожен групу?

Навмисна точкова засідка

Надійний тип – навмисна, точкова засідка, яка детально планується наперед і проводиться проти певної цілі в заздалегідь визначеному місці.

Точкова засідка – це місце, де бійці оборони нападають на ворога в одній засідці з однією зоною ураження.

Командиру та групі в засідці потрібна детальна інформація, щоб спланувати навмисну засідку. Що потрібно врахувати:

- чисельність і склад сил ворога;
- наявні у ворога зброя та обладнання;
- маршрут і напрямок переміщення ворога;
- місце й час засідки.

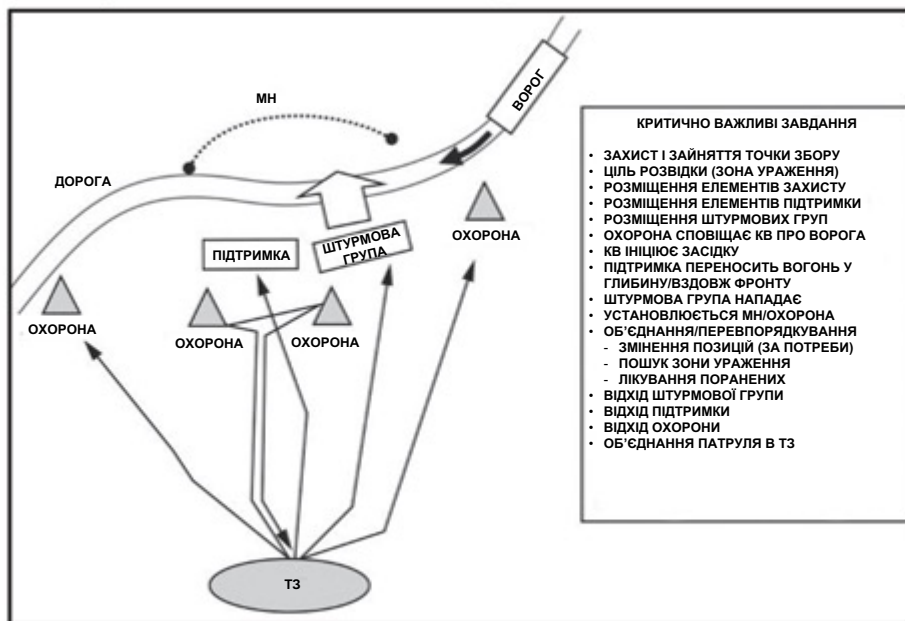

Рис. 7-4. Навмисна засідка

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

МН – межа наступу; Ц – ціль; ТЗ – точка збору; КВ – командир взводу; РОЗВ – розвідка

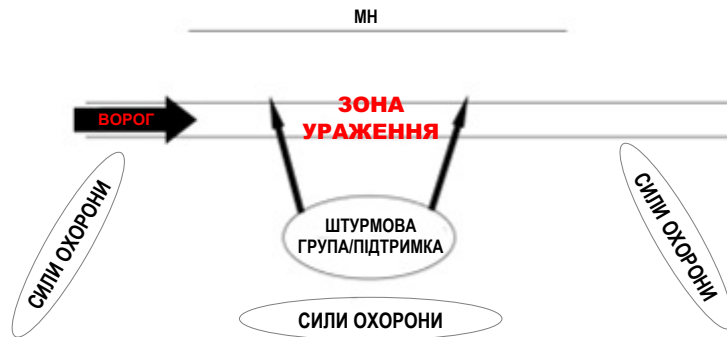
Джерело і зміст (відредагований) зображення:

посібник для рейнджерів US Army Training Circular 3-21.76 Ranger Handbook

Вибір місця для засідки та бойового порядку (1)

Боєць оборони міста вибирає найкраще розташування для максимальної несподіванки й успішного нападу.

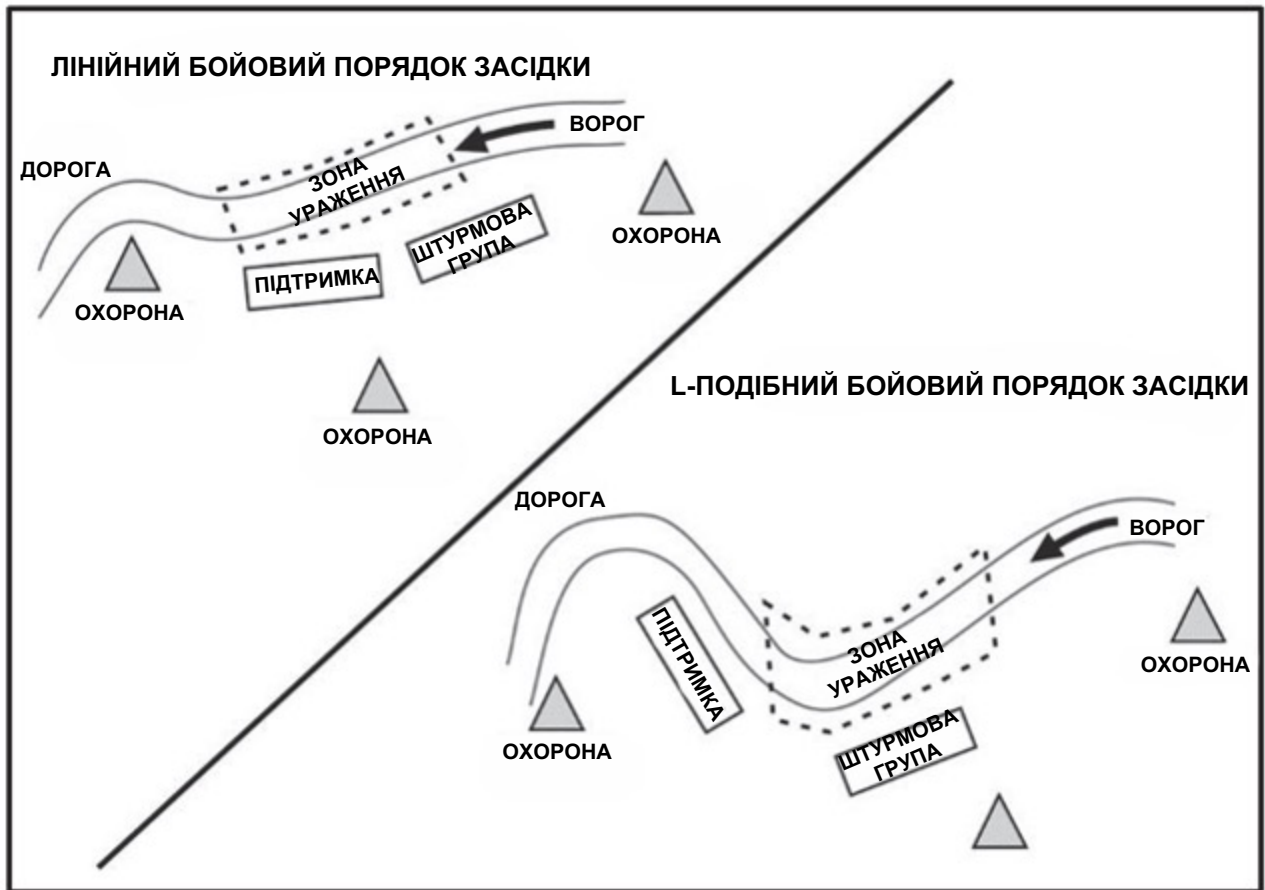
Лінійний. У засідці з лінійним бойовим порядком штурмовий загін і група підтримка розгортаються паралельно до маршруту ворога. Отже, обидві групи займають позиції вздовж довгої осі зони ураження та ведуть по ворогу вогонь зі своєї сторони. Цей бойовий порядок можна використовувати на закритій місцевості, на якій здатність ворога рухатися в напрямку групи в засідці чи відкритій місцевості обмежена, що дає змогу утримувати його в зоні ураження.

L-подібний. У L-подібній засідці штурмова група формує довгу фалангу паралельно до напрямку пересування ворога в зону ураження. Група підтримки формує коротку фалангу в одному кінці під прямим кутом до штурмової групи. Це забезпечує фланговий (довга фаланга) і поздовжній (коротка фаланга) вогонь по ворогу. L-подібну засідку можна використовувати на різкому вигині стежки, дороги чи струмка. Її не варто застосовувати в місцях, де короткій фаланзі доведеться перетинати пряму дорогу чи стежку.

Вибір місця для засідки та бойового порядку (2)

Бойові порядки засідки

Поради щодо засідки (1)

*Засідка – дуже небезпечна військова операція, яку мають РЕТЕЛЬНО планувати й виконувати треновані фахівці з особливою обережністю.

Засідка має бути несподіваною для ворога. Якщо ефект несподіванки відсутній, сили оборони мають відступити.

Командири мають переконатися, що кожен боєць ознайомлений із планом влаштування та проведення засідки.

Сили охорони з обох сторін засідки завжди першими займають позиції. Вони забезпечують захист інших бійців. Вони повідомляють командирам про наближення ворога. Вони повинні переконатися, що це потрібний ворог, і розташовуються навколо засідки таким чином, щоб він не втік.

Командири оглядають місце засідки, щоб переконатися в правильності вибору. Це також можна зробити за допомогою БПЛА, щоб приховати місцеперебування групи засідки. Не варто підходити до місця засідки пішки.

Поради щодо засідки (2)

Група в засідці має встановити захисні перешкоди, навіть міни (за наявності), щоб ворог не підійшов до неї після початку засідки.

Командир керує початком засідки.

Спочатку краще використовувати найпотужніші міни, стрілецьку й іншу зброю, наявну в групі в засідці.

Якщо вистрілить один боєць оборони, це саме мають зробити всі інші бійці.

Командир може наказати деяким бійцям оборони проникнути в зону ураження, щоб переконатися в смерті ворога й забрати зброю чи обладнання.

Група в засідці має спланувати дуже швидкий відхід після завершення операції. Ворог може надіслати додаткові сили на допомогу. Контролюйте тривалість відходу за допомогою годинника. Залишайтеся там протягом максимум кількох хвилин.

Під час відходу сили охорони мають залишатися на позиціях. Вони мають відходити останніми, щоб захистити групу.

Медична допомога пораненим

Ведення бою в умовах міста передбачає більш значну кількість поранених як для загарбників, так і для сил оборони. Борець оборони має вміти надати допомогу собі та пораненим.

Предмети медичного призначення, що входять до тактичних комплектів або комплектів для виживання

Сили оборони використовують наявні засоби. Нижче наведено рекомендований мінімум елементів/комплектів (автор розширив їхній перелік) як базові засоби військової медицини, хоча багато з них можуть бути недоступні.

- Кишеньковий ніж/медичні ножиці
- Рулон клейкої стрічки з відривною підкладкою
- Швейна голка для міцного брезенту
- Набір матеріалів для перев'язування
- Набір бинтів
- Чисті килимки й ковдри
- Кровоспинний бинт
- Джгути, SOFT-T або армійські тактичні джгути-турнікети, ізраїльський бандаж або саморобні джгути.
- Універсальні засоби для застосування в різних цілях
 - Якнайбільші бандани (для компресів, перев'язування та пов'язок, зокрема на очі)
 - Цупкі предмети (дошки, палички, кілки) різної довжини

Базові медичні послуги для збереження життя

М.Д.Д.К.Г. – скорочення, яке дає змогу визначити й обробити отримані в бою поранення в найефективнішому порядку, що дає змогу підтримати життєдіяльність пораненого до надання йому послуг медиками.

- М – інтенсивний крововилив (кровотеча)
- Д – дихальні шляхи
- Д – дихання
- К – кровообіг
- Г – гіпотермія

Зупиніть інтенсивну кровотечу (1)

ЯК РОЗПІЗНАТИ ІНТЕНСИВНУ КРОВОТЕЧУ, ЩО ЗАГРОЖУЄ ЖИТТЮ

З рани пульсує, бризкає чи постійно тече **ЯСКРАВО-ЧЕРВОНА КРОВ**

Одежа чи бинти **ПРОСОЧУЮТЬСЯ КРОВ'Ю**

ВАЖЛИВО! Потерпілі з важкими пораненнями можуть померти **лише за 3 хвилини** через кровотечу

ЯСКРАВО-ЧЕРВОНА КРОВ збирається в калюжу на землі **АМПУТАЦІЯ** руки чи ноги

ЗУПИНИТИ ІНТЕНСИВНУ КРОВОТЕЧУ можна за допомогою трьох засобів з аптечки!

ДЖГУТ

ГЕМОСТАТИЧНА ПЕРЕВ'ЯЗКА

КОМПРЕСІЙНИЙ БИНТ

ДЖГУТ блокує потік крові в руку чи ногу після місця нанесення; це найкращий метод зупинити інтенсивну кровотечу.

ЗАСТОСУЙТЕ ДЖГУТ І ЗУПИНІТЬ КРОВОТЕЧУ ПРОТЯГОМ

ЧАС І СПОСІБ НАНЕСЕННЯ ДЖГУТА:

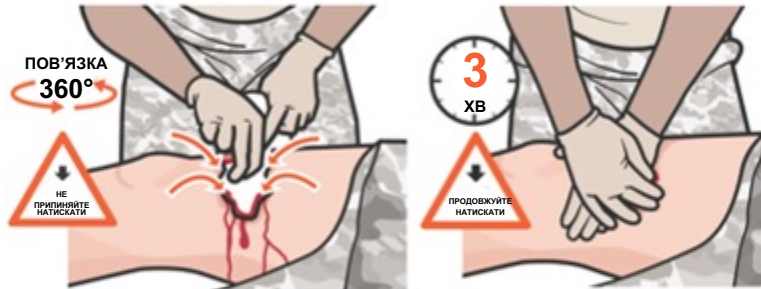
ДОПОМОГА ЗА НАЯВНОСТІ ВОГНЮ/ЗАГРОЗИ ІМПРОВІЗОВАНИЙ ДЖГУТ. Нанесіть джгут «високо й щільно» на уражену кінцівку чи коли джерело кровотечі невідоме.

ТАКТИЧНА ДОПОМОГА НА МІСЦІ СПЕЦІАЛЬНИЙ ДЖГУТ наноситься на відстані 5,1–7,6 см (2–3 дюйми) над раню.

Нанесіть **ДРУГИЙ ДЖГУТ**, якщо кровотеча не припиняється після належного застосування першого джгута. (Примітка. **ДРУГИЙ ДЖГУТ** часто потрібно наносити в разі інтенсивної кровотечі з рани на стегні.)

Зупиніть інтенсивну кровотечу (2)

НАКЛАДІТЬ ПОВ'ЯЗКУ БЕЗПОСЕРЕДНЬО НА РАНУ

Нанесіть щільну **ГЕМОСТАТИЧНУ ПЕРЕВ'ЯЗКУ**, що містить спеціальну речовину, яка сприяє згортанню крові, або чисту тканину, якщо такої перев'язки немає.

СИЛЬНО НАТИСКАЙТЕ БЕЗПОСЕРЕДНЬО НА РАНУ протягом принаймні 3 хвилин або до зупинення кровотечі.

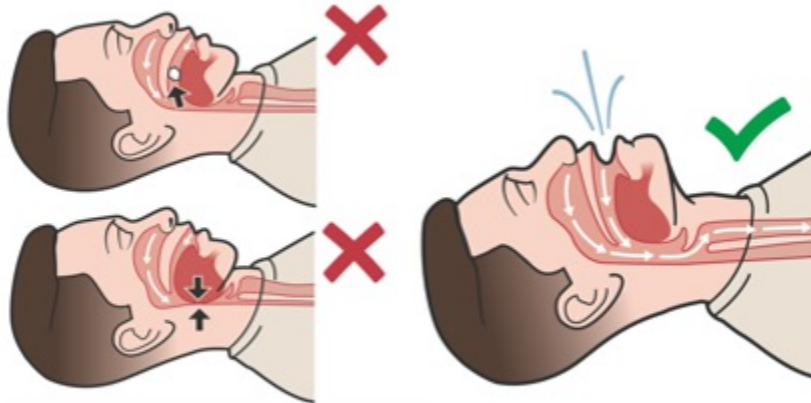
ЩІЛЬНО ЗАБИНТУЙТЕ уражену кінцівку

Рівномірно та щільно **НАНЕСІТЬ ПЕРЕВ'ЯЗКУ** навколо кінцівки, постійно натягуючи її.

Дихальні шляхи мають бути відкритими та залишатися в такому стані (1)

Переконайтеся, ЩО ДИХАЛЬНІ ШЛЯХИ НЕ ЗАБЛОКОВАНО.

ВАЖЛИВО! Витягніть усі видимі предмети, але не рухайте пальцем наосліп.

Ознаки й симптоми блокування дихальних шляхів:

- Потерпіла особа відчуває біль і вказує, що їй важко дихати.
- Потерпіла особа хрипить, або чути булькання.
- У дихальних шляхах видно кров або сторонні предмети.
- Важка травма обличчя.

Якщо в потерпілої особи не спостерігається непрохідності дихальних шляхів, можна виконати наведені нижче дії.

Дихальні шляхи мають бути відкритими та залишатися в такому стані (2)

Якщо потерпіла особа втратила свідомість, але не перебуває в стані шоку, розташуйте її в **ПОЛОЖЕННЯ ДЛЯ НАДАННЯ ДОПОМОГИ**.

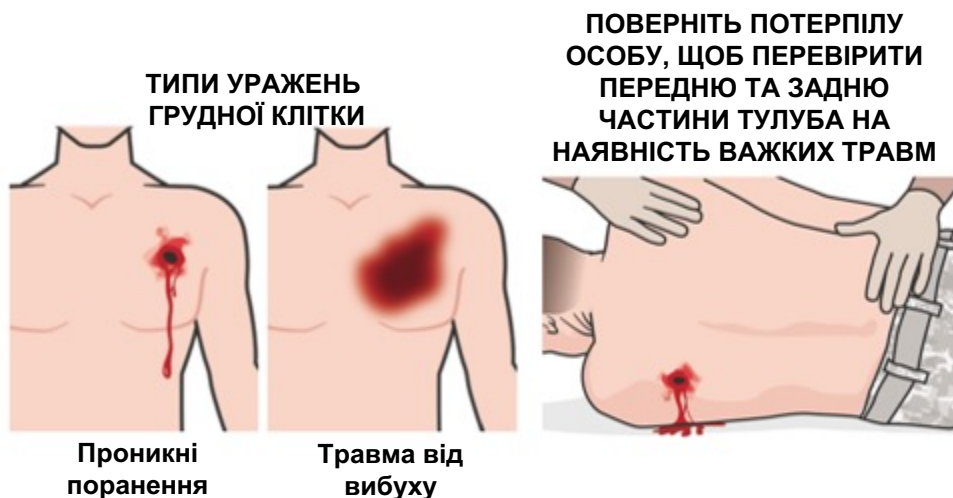
Допоможіть потерпілій особі у свідомому стані зручно сісти в положення, у якому **ЇЙ ЛЕГКО ДИХАТИ**.

Оцінка дихання

Можливі ознаки дихальної недостатності:

- важке дихання;
- повітря насилу входить і виходить;
- надто слабе дихання (менше ніж 6 вдихів на хвилину);
- швидке дихання (понад 20 вдихів на хвилину);
- наведені вище симптоми можуть вказувати на травму грудної клітки.

**НЕ НАКЛАДАЙТЕ ПОВ'ЯЗКИ
НА РАНИ В РАЙОНІ ГРУДНОЇ
КЛІТКИ ЧИ ЧЕРЕВНОЇ
ПОРОЖНИНИ!**

Нанесіть на грудну клітку герметичну оклюзійну пов'язку, знявши пластикову підкладку.

Кровообіг / Шок

ЗАПОБІГТИ ШОКУ,

контролюючи кровотечу.

№1 Повторно оцініть, чи всі заходи щодо зупинки кровотечі все ще ефективні.

Переконайтеся, що турнікети залишаються туго затягнутими

Варіант: Розглянути можливість підняття обох ніг вище серця потерпілого, якщо його дихальні шляхи дозволяють лежати на спині.

Перевірити пульс променевої артерії

Вживіть заходів для попередження шоку.

- Повторно перевірте, чи засоби зупинення кровотечі досі ефективні.
- Переконайтеся в щільності накладення джгутів.
- Якщо це прийнятно, підніміть ноги потерпілої особи.

Ознаки й симптоми шоку:

- швидке дихання;
- втрата концентрації чи труднощі з взаємодією;
- спітніла, прохолодна, липка шкіра;
- бліда чи сіра шкіра.

ОЗНАКИ Й СИМПТОМИ ШОКУ:

- Швидке дихання
- Втрата концентрації чи труднощі з взаємодією
- Спітніла, прохолодна, липка шкіра
- Бліда чи сіра шкіра

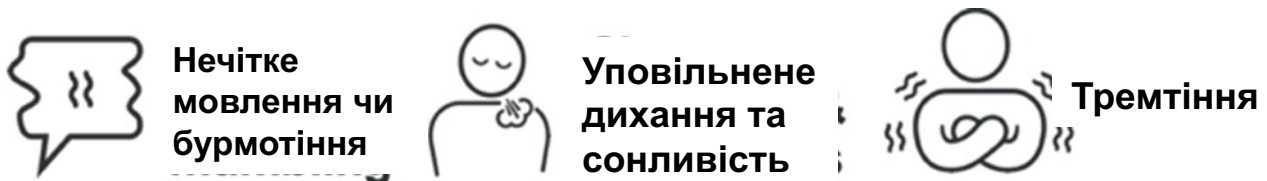

Гіпотермія

Гіпотермія – потенційно небезпечне зниження температури тіла, до якого зазвичай призводить тривалий вплив низьких температур. Цей стан потрібно відстежувати, попереджати чи лікувати через інтенсивну крововтрату, а не холодну погоду.

Ознаки й симптоми гіпотермії:

- нечітке мовлення чи бурмотіння;
- тремтіння;
- уповільнене дихання та сонливість.

Щоб запобігти гіпотермії, виконайте такі дії:

- Залиште одяг на потерпілій особі. Роздягніть її, лише якщо одяг дуже мокрий.
- Заберіть потерпілу особу із землі.
- Накрийте потерпілу особу ковдрами, простирадлами чи будь-яким матеріалом, що утримує тепло.

Вторинні травми

На додачу до М.Д.Д.К.Г., можливо, вам доведеться обробляти й інші травми:

Травма ока

**Травма
голови**

Опіки

Переломи

Травма ока

У РАЗІ ВІЯВЛЕННЯ АБО ПІДОЗРИ НА **ПРОНИКНЕ ПОРАНЕННЯ ОКА**. ЗАХИСТІТЬ ТРАВМОВАНЕ ОКО

Жорстка захисна накладка для очей

A

Закрийте око **ЖОРСТКОЮ НАКЛАДКОЮ**, а не пов'язкою, що давить. Накладіть накладку на пошкоджене око (не на обидва ока) і заклейте його скотчем.

**ВАЖЛИВО!
НЕ ТИСНУТИ!!!**

B

За відсутності жорсткої захисної накладки для захисту очей можна **використовувати ТАКТИЧНІ ОКУЛЯРИ**

Травма голови

ОЦІНИТЬ НАЯВНІСТЬ ТРАВМИ ГОЛОВИ

У результаті удару тупим предметом, прискорення або уповільнення (наприклад, вибух або вибухові події, зіткнення або перекидання транспортних засобів, падіння або спортивна травма).

Зазвичай це **вогнепальні поранення, колото-різані рани або уламки від вибухівки**.

ТРАВМА ВІД УДАРУ ТУПИМ ПРЕДМЕТОМ АБО ПРОНИКНА ТРАВМА ГОЛОВИ

ВАЖЛИВО! Повідомте про ознаки та симптоми черепно-мозкової травми медичним працівникам на місці події

ОЗНАКИ ТА СИМПТОМИ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВОЇ ТРАВМИ

- Змінена свідомість
- Дезорієнтація або запаморочення
- Головний біль
- Дзвін у вухах
- Амнезія
- Нудота / блювота
- Подвійне бачення

Допомога при опіках

ДОПОМОГА ПРИ ОПІКАХ

НАКРИЙТЕ місце опіку сухою стерильною пов'язкою

НАКРИЙТЕ потерпілого, щоб запобігти втраті тепла та зберегти його сухим

У РАЗІ
ВРАЖЕННЯ
СТРУМОМ

Вимкніть електроживлення, якщо це можливо. В іншому випадку заберіть потерпілого від джерела електричного струму за допомогою непровідного предмета, наприклад, дерев'яної палиці. Перемістіть потерпілого в безпечне місце.

Переломи

ТРИВОЖНІ ОЗНАКИ

ПЕРЕЛОМУ:

- Значний біль і набряк
- Чути або відчувається «клацання»
- Зміни довжини або форми кінцівки
- Втрата пульсу або чутливості в травмованій руці або нозі
- Крепітація (відчуття потріскування або хрускоту під шкірою)

НАКЛАДАННЯ ШИНИ

Шина використовується для запобігання руху та утримання травмованої руки/ноги на місці. Використовуйте напівжорстку шину (наприклад, шину SAM) або імпровізуйте, використовуючи жорсткі або масивні матеріали (наприклад, дошки, ящики, гілки дерев і навіть зброю):

Зафіксуйте суглоб **ВИЩЕ І НИЖЧЕ** перелому

ЗАФІКСУЙТЕ ШИНУ за допомогою бинта, косинки, ремня або клейкої стрічки (якщо є)

Намагайтеся накласти **ШИНУ** до переміщення постраждалого та мінімізуйте рух переламаної кінцівки

Переломи рук можна легко зафіксувати на сорочці, використовуючи рукав як лямку

ВАЖЛИВО! Якщо пов'язка занадто туга, вона може зменшити кровообіг до пальців рук або ніг

Транспортуйте поранених у безпечне місце для надання допомоги

Сили оборони мають бути готові транспортувати поранених у безпечне місце для надання допомоги. Варто змайструвати багато нош (засобів транспортування поранених двома особами). Усе, що для цього потрібно – рейки (дерев'яні/металеві/пластикові) та тканина (ковдри, куртки, брезент).

Використання саморобних нош

Саморобні ноші з рейок та ковдри

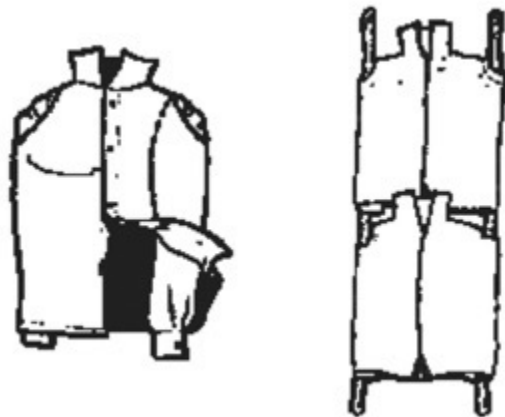
Для того, щоби зробити саморобні ноші з ковдри й рейок, потрібно:

- Розгорнути ковдру та покласти одну рейку вздовж по центру, потім скласти ковдру.
- Покласти другу рейку по центру згорнутої ковдри.
- Загорнути другу рейку в краї ковдри та скласти ковдру до першої рейки.

Саморобні ноші з рейок та сорочок/курток

Для того, щоби зробити саморобні ноші з рейок та сорочок або курток, застібніть сорочки/куртки та виверніть навиворіт, залишивши рукави всередині, потім просуньте рейки в рукави.

Як пити й очищати воду.

Боець оборони повинен пити воду. Без води ви зможете вижити лише кілька днів. Достатня кількість води – дуже важлива. Сухість у роті – ознака зневоднення, інші ознаки – втома, головний біль, сухість шкіри, відсутність поту, запалі очі, болі в м'язах та животі, відсутність позивів до сечовипускання впродовж тривалого часу, та навіть втрати свідомості й судоми. Знайте ці симптоми.

Знайдіть і зробіть воду безпечною. Збирайте дощ і сніг. Завжди переконайтеся, що вода безпечна для пиття. Якщо ви не впевнені на 100%, очистьте воду. Вживання брудної води може спричинити блювоту/діарею та призвести до серйозного зневоднення та навіть смерті.

Очистити воду можна:

- Закип'ятити воду (до сильного кипіння).
- На літр додати 2 краплі побутового відбілювача без запаху.
- Додати 5-10 крапель йоду.

Як очистити воду

Засоби очищення води

Таблиця А-1. Калькулятор дози хлору для п'ятивідсоткового побутового відбілювача без ароматизаторів і 70-відсоткового високоактивного гіпохлориту

На 5 галонів (18,9 л) води	Доза хлору для 5-відсоткового рідкого (побутового) відбілювача без ароматизаторів				
	1 мг/л	2 мг/л	5 мг/л	10 мг/л	100 мг/л
	6 кр	0,75 мл	1,9 мл	3,8 мл	8 ч.л.
	Доза хлору для 70-відсоткового високоактивного гіпохлориту чи концентрованого розчину				
	1 мг/л	2 мг/л	5 мг/л	10 мг/л	100 мг/л
	0,9 мл	1,7 мл	4,1 мл	8,3 мл	0,25 ч.л.
Умовні позначення:					
кр	краплі				
мг/л	міліграми на літр				
мл	мілілітри				
ч.л.	чайні ложки				

А-10. У таблиці А-2 визначено еквівалентні обсяги для використання солдатами під час визначення кількості дезінфекційного засобу, потрібного для отримання питної води.

Таблиця А-2. Схема еквівалентних обсягів

	кр	мл	ч.л.	ст.л.	ун	чш	пт	кт	л	гал
кр	1	0,067	0,013	0,004	0,002					
мл	15	1	0,200	0,067	0,033	0,0042	0,0021	0,0011	0,0010	
ч.л.	74	5	1	0,333	0,167	0,021	0,010	0,005	0,005	0,001
ст.л.	222	15	3	1	0,500	0,063	0,031	0,016	0,015	0,004
ун	444	30	6	2	1	0,125	0,063	0,031	0,030	0,008
чш	3550	237	48	16	8	1	0,500	0,250	0,240	0,063
пт	7100	473	96	32	16	2	1	0,500	0,480	0,125
кт	14200	946	192	64	32	4	2	1	0,960	0,25
л	15000	1000	203	68	34	4,2	2,1	1,06	1	0,26
гал	56775	3785	768	256	128	16	8	4	3,785	1
Умовні позначення:										
чш	чашки		ун	унція						
кр	краплі		пт	пінта						
гал	галон		кт	кварта						
л	літр		ст.л.	столова ложка						
мл	мілілітр		ч.л.	чайна ложка						

Дощ і сніг

Дощ: свіжу дощову воду, зібрані в контейнери, не потрібно очищати. Однак дощова вода, яка стікає з будівель, листя та іншої рослинності чи конструкцій у контейнер, може забруднити воду, тому її потрібно очистити. Збирайте дощову воду, належним чином складаючи підручні непористі предмети під час дощу.

Сніг: використовуйте свіжий чистий сніг як джерело води. Розташуйте контейнери, наповнені снігом, біля вогню чи між шарами одягу, щоб розтопити його теплом тіла. Якщо додати воду в сніг, він швидше розтане. Намагайтеся не їсти сніг, бо він знижує температуру тіла й організму доводиться споживати більше енергетичних запасів, ніж коли сніг розтоплено ззовні.

Санітарія та гігієна

Хвороби можуть убити бійця швидше за ворожі кулі.

У ході історії, захворювання та небойові травми спричиняли близько 80% смертності навіть найсильніших армій. Сьогодні військові дотримуються суворих норм гігієни та санітарії. Так само мають діяти й бійці оборони.

Тримайте руки в чистоті

Однією з найефективніших практик, яку можуть застосовувати бійці, щоб захистити себе та інших від поширення хвороб, є ретельне миття або часта дезінфекція рук.

Бійці повинні дезінфікувати руки, використовуючи дезінфекційний засіб на спиртовій основі або мити їх антибактеріальним милом, кожного разу (як мінімум):

- Перед вживанням їжі або перекусом
- Після вживання їжі
- Перед обробкою або приготуванням їжі
- Після відвідування туалету
- Після роботи з будь-якими предметами, які потенційно можуть переносити мікроби

Слідкуйте за чистотою харчових продуктів та води

Туалети та смітники мають бути розташовані якнайдалі від їжі (100 метрів чи більше). У напрямку руху вітру та не на підвищенні.

Туалети мають бути розташовані не надто близько та не на підвищенні відносно криниць, струмків, та інших джерел води (30 метрів чи більше).

Не дозволяйте мухам сідати на їжу.

Закони і звичаї війни

Боець сил оборони міста повинен дотримуватися законів і звичаїв війни, які також називають законами збройних конфліктів.

Загальні принципи права збройних конфліктів формують загальне уявлення про поведінку під час війни. Ці принципи такі:

Військова необхідність – виправдовує застосування всіх заходів, необхідних для якнайшвидшого та найефективнішого розгрому противника, які не заборонені правом збройного конфлікту.

Розрізнення – Бійці завжди повинні чітко розрізняти комбатантів і цивільних осіб або цивільне населення як таке. Цивільні особи захищені від нападу, але втрачають цей захист, коли вони беруть безпосередню участь у бойових діях на час своєї участі.

Співмірність – вимагає від військового командування утримуватися від нападів, у яких очікувані втрати або поранення цивільних осіб і пошкодження цивільних об'єктів, пов'язані з такими нападами, будуть надмірними порівняно з конкретною і безпосередньою військовою перевагою, яку очікується отримати. Це також лежить в основі вимоги вживати можливих запобіжних заходів для зменшення ризику заподіяння шкоди цивільному населенню, іншим особам, що перебувають під захистом, та цивільним об'єктам.

Гуманність – основа захисту цивільного населення; забороняє заподіяння страждань, поранень, шкоди або знищення, які не є необхідними для досягнення законної військової мети.

Забороняються зброя і тактика, які за своїм характером спричиняють непотрібні страждання або надмірні травми.

Закони і звичаї війни (поведінка)

Правила ведення війни - обов'язкові. Боець оборони міста повинен дотримуватися правил, щоб забезпечити справедливе виконання і супровід свого завдання і, у кінцевому підсумку, зменшити людські страждання.

- Заборонено визначати цивільних як цілі.
- Не використовуйте цивільних як «людські щити».
- Ставтеся до затриманих осіб та військовополонених гуманно.
- Не вдавайтесь до тортур та показових убивств.
- Дотримуйтеся принципів розрізнення та співмірності
- Не здійснюйте невибіркових (без розрізнення цивільних осіб та комбатантів) або неспівмірних (військова перевага не є співмірною супутній шкоді цивільному населенню) атак.
- Не визначайте як цілі цивільну інфраструктуру на кшталт лікарень та шкіл.
- Вживайте всіх можливих заходів для зменшення та уникнення ненавмисної шкоди цивільному населенню.
- Допускайте представників гуманітарних організацій до населення та забезпечуйте захист доставлення гуманітарної допомоги.
- Заборонено вбивати та викрадати осіб, що займаються гуманітарною роботою.
- Розслідуйте порушення та притягайте винних до відповідальності.

Захист цивільних

Сили оборони мають допомагати захищати цивільних. Сили оборони мають більше інформації, ніж сили загарбника, про те, де перебуває цивільне населення, і тому здатні розміщуватись у спосіб, який дасть змогу уникнути навмисної небезпеки для цивільних. Тактичні дії та загальна стратегія дій сил оборони можуть спричиняти додаткову небезпеку для цивільного населення. Цьому можна запобігти таким чином:

1. Дотримуйтесь норм міжнародного гуманітарного права та прав людини.
2. У вказівках підкреслюйте важливість захисту цивільних. Найкращий спосіб захистити цивільне населення – це вивезти його з міста в надійне укриття до початку бою.
3. Не розташовуйте військові об'єкти в районах розміщення цивільних або на цивільній інфраструктурі, такій як школи, лікарні, будинки, релігійні споруди. Уникайте спільного розміщення із цивільними, аби дотримуватися принципу розрізнення, і постійно дбайте про те, щоб не наражати на небезпеку цивільне населення під час нападу.
4. Бійці мають носити форму або знаки розрізнення, що відрізняють їх від цивільних (наприклад, нарукавні пов'язки).
5. Попереджайте цивільних про наступальні дії за допомогою сирен, соцмереж, СМС, гучномовців, аби вони встигли сховатися в укриття.
6. Залишайте запаси їжі, води, ліків, укриття для цивільних.

7. Завжди забезпечуйте безпечний проїзд на лініях фронту для працівників гуманітарних місій, які везуть їжу, воду, ліки, та перевозять поранених цивільних.
8. Чітко позначайте безпечні райони – школи, лікарні, релігійні споруди, укриття. Не «змішуйтеся» із цивільним населенням.
9. Позначайте райони, у яких є нерозірвані боєприпаси та вибухонебезпечні залишки, доки район не розчистять.
10. Визначайте безпечні маршрути евакуації для цивільних.
11. Надавайте цивільним першу допомогу, роздавайте їм аптечки та турнікети.
12. Інструкуйте цивільних про заборону перебування на балконах або біля вікон із біноклями та камерами, оскільки їх можна помилково прийняти за снайперів.
13. Переконайтеся, що в цивільної оборони достатньо протипожежних ковдр, обладнання для розчищення наслідків обвалів, засобів очищення води, мішків для тіл, засобів позначення небезпечних зон і медикаментів на випадок атаки з використанням хімічної чи біологічної зброї.
14. Готуйте та застосовуйте групи медиків, здатних надавати допомогу при вогнепальних пораненнях, пораненнях від уламків боєприпасів та внаслідок вибухів, опіках у дорослих, та окремо для дітей, адже структура кісток відрізняється.
15. За можливості, відновлюйте першочергово важливі об'єкти цивільної інфраструктури, як-от водоочисники та електромережі.

Поводження з військовополоненими ворога

Боєць оборони міста може захопити чи взяти під контроль військовополонених ворога. Завжди гуманно поведіться з ними. Дотримуйтеся п'яти правил поведіння з полоненими:

- **Обшук:** обшукуйте полонених на наявність зброї та боєприпасів, предметів, що становлять цінність для розвідки, і будь-яких недоречних предметів.
- **Мовчання:** не дозволяйте полоненим розмовляти (зокрема один з одним), а також не дозволяйте іншим особам говорити з ними. Розмовляйте з полоненими, лише щоб віддавати накази.
- **Розділення:** розділяйте полонених за званнями, статтю, національністю та статусом.
- **Захист:** не завдавайте полоненим шкоди згідно із Женевськими конвенціями. Це включає обережність від ризиків, пов'язаних із боями. За потреби надавайте полоненим медичну допомогу.
- **Швидке переведення в тил:** якнайшвидше забирайте полонених із поля бою та повертайте їх у тилловий пункт збору.

Нерозірвані боєприпаси

Під час бойових дій в умовах міста залишається багато бомб, гранат, мін, артилерійських та інших снарядів, які не вибухають. Ворог також може залишати міни, міни-пастки й інші речі.

Поводьтеся з усіма нерозірваними боєприпасами як зі справними. Вони дуже небезпечні. Дотримуйтеся правила «РВП».

Розпізнайте ці вкрай небезпечні предмети

*особливо для дітей та інших осіб, які можуть наближатися до них.

Відступіть: не торкайте та не рухайте їх, а також не ходіть поруч.

Повідомте про них місцевим органам влади.

Якщо ви **не кидали** боєприпас, **не** підіймайте його!

Нерозірвані боєприпаси, тренувальний снаряд, воєнний трофей, сувенір
ЯК БИ ТАКІ БОЄПРИПАСИ НЕ НАЗИВАЛИСЯ, ВОНИ СМЕРТЕЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНІ!

Вивчіть правило «РВП» та дотримуйтеся його.

РОЗПІЗНАЙТЕ: такі сувеніри дуже небезпечні для вас, ваших родичів і сусідів.
ВІДСТУПІТЬ: не торкайте та не рухайте їх, не давайте їх іншим особам і не відкидайте в сторону.
ПОВІДОМТЕ

Розпізнайте
Відступіть
Повідомте

www.denix.osd.mil/uxo